TRST, nedelja
8. maja 1955
Leto XI. - Št. 108 (3037)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94-638, 93 808, 37-338

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, III. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. — Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 25 din - Podruž.: GORICA, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82

NAROČNINA: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. — Federat. ljudska republika Jugoslavija: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 604 T 375 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Ugibanja o vladni krizi v Italiji kažejo potrebo usmeritve na levo

Demokristjansko vodstvo nasprotuje na desno naslonjeni vladi Resolucija levice PSDI - Krčevita Scelbova prizadevanja, da reši svojo vlado - Leone kandidat DC za predsednika poslanske zbornice

(Od našega dopisnika)

RIM, 7. — Odbor demokristjanske poslanske skupine je danes soglasno sklenil predlagati skupini kandidaturo dosedanjega podpredsednika poslanske zbornice Leona za volitve novega predsednika. Poslanska skupina se bo sestala v torek predpoldne in zaenkrat ni nobenega dvoma, da ne bi odobrila predloga svojega odbora. Giovanni Leone je politično zelo malo eksponiran demokristjanski poslanec, že nekoliko v letih, izven notranjih strankarskih struj.

Sklep o Leonovi kandidaturi pomeni dejansko prvi znak za začetek pomirjevanja med demokristjani. Za demokristjansko kandidaturo so se zavzemali predvsem predstavniki «koncentracije», medtem ko je Fanfani, verjetno predvsem na Scelbovo prigovarjanje, se mislil na možnost skupne kandidature strank centra. Da pa bi manjše zaveznike vendarle nekoliko zadovoljili, jim bodo (najbrž liberalcem) ponudili podpredsedniško mesto, ki ga bo izpraznil Leone, če bo izvoljen. S tem pa bi bili nezadovoljni predvsem monarhisti, ki postavljajo lastnega kandidata, poslanca De Franceschija. Vendar vprašanje se ni toliko aktualno, kajti v torek bodo volili samo predsednika poslanske zbornice in izpopolnitev števila podpredsednikov pride na vrsto šele kasneje.

Drugi znak za notranjo pomiritev med demokristjani je včerajšnji sklep vodstva stranke, da bo v narodni svet vključenih pet predstavnikov parlamentarnih skupin namesto dosedanjih treh, tako da bo med njimi tudi kak zastopnik opozicijskih skupin.

Prav tako se je Fanfani včeraj izognil razpravljanju o notranji disciplini; dogodki v zvezi z izvolitvijo predsednika republike so povsem politične narave, je dejal, zato ne gre govoriti o kršenju discipline, o disciplinskih ukrepih itd. Toda na drugi strani je poudaril, da se večina ne bo uklonila manjšini in ne bo njej na ljubo spremenila politike ali sestave vodilnih organov (razen omejne majhne spremembe): vodilni organi stranke so sestavljeni tako, kot jih je izvolil neapeljski kongres, in ni dvoma večine, če manjšina ni dobila več glasov.

Fanfani je torej mnenja, da hudi poraz, ki ga je doživel ob volitvah predsednika republike, niti najmanj ne prizadeva njegovega vodilnega položaja v stranki. Tudi izrednega kongresa, ki ga zahtevajo nekateri izmed opozicije, ne bo. Pač pa izhaja iz Fanfanijevih besed nekaj drugega: potrditev «neapeljske linije», se pravi, političnega programa, s katerim je njegova skupina «demokratične iniciative» zmagala na kongresu in ki ga, po pravici povedano, odtlej Fanfani ni več kdo ve kako spoštoval. V političnih krogih razlagajo Fanfanijeve besede vsaj s tem, da demokristjansko vodstvo ni naklonjeno vladi, ki bi bila usmerjena na desno in ki bi ji predsedoval Pella ali kakšen drug predstavnik demokristjanske desnice. Za takšno vlado se je še prav pred nedavnim v volilnem govoru v Palermu zavzel sekretar neofašistične stranke Covelli, ki je poudarjal podporo svoji stranke nekdanji Pellovi vladi in grmel proti «nevarnim» socialnim eksperimentom».

Pellovo ime kroži zadnje dni zelo vztrajno v desnih demokristjanskih krogih, toda sam Pella, ki je medtem postal predsednik skupščine Schumanovega poola, najbrž ni resno prepričan o možnosti, da bi lahko z uspehom sestavil vlado.

O usodi vlade so na včerajšnjem demokristjanskem zasedanju govorili bolj malo; kot je znano, se je sestanek končal z obljubo, da se bo nadaljeval kdaj v prihodnjih dneh. Zdi se pa, da v krogih demokristjanskega vodstva niso preveč naklonjeni možnosti takojšnje vladne krize. Fanfanijevo stališče je, kot kaže, nekje na sredi med Scelbo, ki z vsemi štirimi brani svojo vlado, in med Saragatom, ki je za njen padec; vodstvo DC ne bo storilo ničesar, da bi krizo preprečilo in bo celo zadovoljno, če se bo Scelbi posrečilo, da jo pospeši. Toda Fanfani tudi ne bo storil ničesar, da bi krizo odvrnil.

Verjetnost vladne krize je torej tu in negibnost vodstva večinske stranke jo samo približuje. Zato ni čudno, če so v vodilnih demokristjanskih krogih že začeli resno ugibati, kako bi bilo mogoče sestaviti novo vlado, če se Scelba ne bi mogel obdržati v sedlu. O dejanskih Fanfanijevih namenih je, kot vedno, težko govoriti, toda v političnih krogih sodijo, da mu smejo pripisovati dvoje trenutnih tendenc: nasprotovanje vladi, ki bi bila orientirana na desno, in simpatije za kakšno novo koalicijsko formulo, ki bi bila manj ostro razmejena do sosednih političnih sektorjev, zlasti do PSI.

Dobro obveščeni krogi zatrjujejo, da je že prišlo do zaupnih stikov s PSI, da bi se videlo, kako bi socialisti gledali na podobno vlado, ki bi ji predsedoval Segni ali Zoli. Včerajšnja resolucija vodstva PSI lahko velja že kot odgovor na ta sondiranja. Socialisti zatrjujejo v njej, da sodelovanje PSI v vladi ni aktualno, da pa so pripravljeni podpreti «vlado demokratične prenovitve gospodarskega napredka in miru». Ti pojmi so sicer elastični, vendar nikakor ne zapirajo vrat, temveč prej vabijo k nadaljnjim razgovorom.

Scelba nadaljuje medtem s krčevitim prizadevanjem, da bi rešil svojo vlado, na kateri je, kot se splošno misli, zainteresirana tudi gospa Luce. Danes predpoldne je sprejel glavnega tajnika PLI Malagodija, popoldne pa podpredsednika vlade Saragata. Uradno poročilo pravi, da je bil razgovor «prisrčen», trajal pa je več kot dve uri. Sicer pa čaka Saragata v ponedeljek precej huda borba s poslansko skupino, ki ni povsem prepričana, da je treba vlado razbiti.

Predstavniki socialdemokratske levice, ki so se zbrali danes v Milanu, pa so izglasovali resolucijo, ki pravi, da je mogoče najti izhod iz sedanjega položaja samo s politiko, usmerjeno na levo, ki bi «dokončno likvidirala oklevajočo štiristransko politiko in prisilila demokristjane in socialiste, da priznajo in zadovoljijo potrebo, da se v Italiji začne nov demokratičen kurz».

A. P.

Sklepne resolucije kongresa sindikatov FLRJ

SARAJEVO, 7. Tretji kongres Zveze sindikatov Jugoslavije, ki je danes končal z delom, je soglasno sprejel resolucijo, ki odobrava delo dosedanjega osrednjega odbora, ter izvolil nov osrednji odbor in nadzorni odbor. Za predsednika osrednjega sveta je bil ponovno izvoljen Djuro Salaj, za podpredsednika pa Ivo Božičević in Dragi Stamenković. Funkcija generalnega tajnika je bila ukinjena.

Kongres je danes predpoldne pozdravil zastopnik sindikatov Zahodne Nemčije Georg Reuter.

Resolucija o mednarodnem sodelovanju in o borbi za mir v svetu poziva sindikalne organizacije vseh držav, naj izkoristijo svoj vpliv in moč za preprečevanje uporabe atomske energije v nemirolјubne namene. Zveza sindikatov poudarja svoje prepričanje, da je aktivno mednarodno sodelovanje in solidarnost delavskega razreda velikega pomena za mir, demokratizacijo in zbližanje med narodi. Jugoslovanski sindikati bodo tudi v bodoče sodelovali s sindikati vseh držav, ki so pripravljeni sodelovati po načelih enakopravnosti, samostojnosti, nevmešavanja v notranje zadeve drugih in svobodne izmenjave mnenj.

Resolucija o vlogi sindikatov poudarja, da je osnovna naloga zlasti razvoj in krepitev delavskega in družbenega samoupravljanja, izgradnja socialističnih odnosov in razvoj delovnih pogojev delovnih ljudi.

Zveza bo nadaljevala borbo za razvoj komunalnega sistema, spravljala v sklad interese posameznikov in celote, vzgajala delavski razred v duhu internacionalistične delavske solidarnosti, borila se bo proti hegemoniji v mednarodnem delavskem gibanju, proti napadalnosti, za enakopravnost, za mirno sodelovanje vseh narodov. Osnovna naloga občinskih in okrajnih sindikalnih svetov pa bo aktivizacija delavskega razreda v političnem in družbenem življenju komun, preprečevanje lokalističnih in partikularističnih tendenc.

V pismu predsedniku republike maršalu Titu obljublja kongres med drugim, da bodo jugoslovanski sindikati sodelovali z vsemi delavskimi gibanji v svetu, da bodo skušali prispevati k zbližanju med narodi v borbi za mir in mirno koeksistenco v skladu z načeli jugoslovanske zunanje politike.

Zastopniki inozemskih sindikatov, ki se udeležujejo dela kongresa, so na tiskovni konferenci govorili o svojih vtisih. Podpredsednik zveze sindikatov Zahodne Nemčije Reuter je med drugim izjavil, da socialisti, ki so se ukvarjali s teorijo socializma, pozdravljajo dejstvo, da obstaja v Evropi država, ki skuša to teorijo izvesti v praksi. Član izvršnega odbora sindikatov Burme U Tvin je izjavil, da se Burma lahko mnogo nauči od Jugoslavije.

«Ugotovili smo, da je Jugoslavija prva država, ki gradi socializem v znamenju čuvanja človeškega dostojanstva in brez pritiska in birokratizma,» je izjavil André Genoot, član vodstva splošne zveze dela Belgije.

BEOGRAD, 7. Vladi Jugoslavije in Argentine sta se sporazumeli, da v duhu razvoja prisrčnih in prijateljskih medsebojnih odnosov povišata svoji diplomatski zastopstvi v Buenos Airesu in Beogradu na stopnjo veleposlaništva.

Menderes v Zagrebu

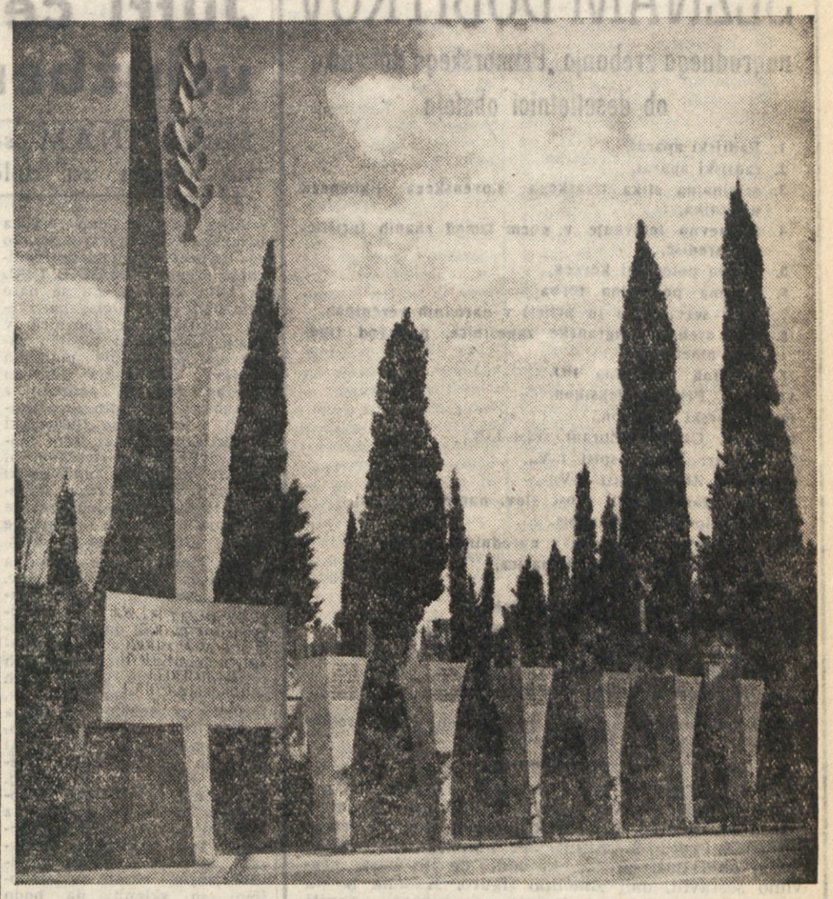
BEOGRAD, 7. Predsednik turške vlade Menderes je danes s svojim spremstvom skupno z visokimi jugoslovanskimi funkcionarji odpotoval v Zagreb. Med potjo so visoki gostje obiskali železarno v Sisku in se dve uri zadržali pri ogledovanju tovarniških prostorov. Predsednika turške vlade so na zagrebški postaji pozdravili predsednik Sabora dr. Bakarić, zastopniki republiškega izvršnega sveta, mesta Zagreb in armade.

Po ogledu tovarne «Rade Končar» so bili turški državniki gostje na kosilu, ki ga je njim na čast priredil dr Vladimir Bakarić.

Letalska proga Beograd-London

BEOGRAD, 7. Sredi junija bo jugoslovanski Aerotransport uvedel redno linijo Beograd-London z letali tipa «Convair».

BEOGRAD, 7. Kot gost organizacije socialističnih žena Belgije je nocoj odpotovala v Bruselj delegacija Zveze ženskih društev Jugoslavije

Spomenik padlim borcem JA v Trstu, ki ga bodo danes odkrili na vojaškem pokopališču pri Sv. Ani.

Krišna Menon odpotoval na razgovore s Čuenlajem

V Washingtonu ne komentirajo sporočila, da je Indonezija ponudila posredovanje v Pekingu - Angleški korak na Formozi zaradi miniranja formoških voda - Sovjetske čete zapuščajo Port Arthur in Dairen

NOVI DELHI, 7. — Voditelj indijske delegacije v OZN Krišna Menon je danes odpotoval z letalom iz Novega Delhija v Peking. Med potjo se bo ustavil v Kalkuti, Hong Kongu in Kantonu. Kakor je znano potuje Krišna Menon v kitajsko prestolnico na Cuenlajevo povabilo, da bi se z njim razgovarjal o Formozi in da bi skupno iskala rešitev spora. V Pekingu bo Krišna Menon ostal približno 10 dni. V obveščenih krogih so mnenja, da bo londonska vlada ves ta čas v stiku z washingtonsko vlado, da bi našli kompromis, ki bi bil sprejemljiv za obe strani.

Ob povratku se bo Krišna Menon verjetno ustavil v Indokini, da se osebno prepriča o položaju, o katerem bo potem poročal Nehruju, preden ta odpotuje v Moskvo.

V Washingtonu izjavljajo, da je ameriški poslanik v Indiji Cooper obvestil Menona in Nehruja, da so ZDA pripravljene napraviti vse mogoče, da prepričajo Čangkajška, da pristane na sporazum o prenehanju sovražnosti in o umiku z otokov Kvemoj in Macu.

V ameriških javnih krogih odklanjajo pojasnila o vsebini razgovora, ki ga je imel državni tajnik Dulles nekaj ur pred svojim odhodom v Pariz z indonezijskim poslanikom. Prav tako ne komentirajo poročila indonezijskega radia, da je indonezijska vlada uradno predlagala pekinški vladi svoje posredovanje pri ZDA v zvezi s Formozo.

Londonska vlada pa je medtem zahtevala pojasnila od formoških oblasti v zvezi s sporočilom, da so kuomintanške sile postavile minska polja v formoških vodah in ob obalnih otokih. To je sporočil predstavnik Foreign Office-a, ki je pripomnil, da Velika Britanija ne priznava z diplomatskega vidika Čangkajškove vlade, ima pa konzularne odnose s «formoškimi pokrajinskimi oblastmi». Zaradi tega je v omenjeni zadevi poslal britanski generalni konzul v Tajpehu noto guvernerju formoške pokrajine.

Predstavnik je tudi potrdil, da je britanski generalni konzul zahteval pojasnila zaradi zaplenitve angleškega parnika «Incharran» v bližini otokov Macu ter preiskavo s tem v zvezi.

Agencija «Nova Kitajska» javlja, da se je začel umik sovjetskih čet iz Port Arthurja in iz Dairena. Sovjetske čete so ostale v Dairenu in Port Arthurju na podlagi pogodbe, ki je bila sklenjena julija 1945 med Sovjetsko zvezo in Čangkajškom. Leta 1950 je bila pogodba revidirana, ostala pa je sovjetska okupacija v omenjenih dveh pristaniščih. Oktobra 1954 je bilo na sovjetsko-kitajski konferenci sklenjeno, da bodo sovjetske čete zapustile ti dve pristanišči. Predvidevajo, da se bo umik sovjetskih čet zaključil prve dni junija.

Bao Dajev načrt za rešitev krize izročen zahodnim vladam

SAJGON, 7. Južnovietnamska vlada je danes obtožila Francoze, da so skušali pomagati oboroženim silam Binh Xuyen, da odpeljejo iz Sajgona ambulanto polno orožja in municije. Francoski visoki komisar general Ely pa v svojem poročilu zavrača obtožbo in pravi, da se zadeva prikazuje na tendenciozen način. General Ely je tudi uradno protestiral pri Diemovi vladi in pravi, da se v Južnem Vietnamu vodi «premišljena kampanja sovraštva proti Francozom». Francoski funkcionarji trdijo, da je namen vietnamske obtožbe vplivati na današnje razgovore med angleškim, francoskim in ameriškim zunanjim ministrom v Parizu o položaju v Južnem Vietnamu.

V Hajfongu pa je včeraj prišlo do protifrancoskih demonstracij. Kakor je znano, so zaceli Francozi z umikom svojih čet iz tega mesta na podlagi ženevskih sporazumov. Velika množica se je zbrala pred zaporom in zahtevala osvoboditev političnih jetnikov ter metala kamenje proti francoskim vojakom, ki so potem demontrante razgnali. Demonstracije so se ponovile tudi popoldne in vojaška policija je proti demonstrantom metala solzilne bombe. Prišlo je do spopadov in bilo je tudi nekaj ranjenih. V mestu so določili policijsko uro. Na podlagi ženevskih sporazumov morajo francoske čete zapustiti Hajfong do 15. maja.

Kakor rečeno, so se danes trije zahodni zunanji ministri v Parizu razgovarjali o položaju v Južnem Vietnamu. Današnji «Figaro» objavlja članek, v katerem pravi, da je Bao Daj pripravil načrt, ki ga namerava predložiti v odobritev trem zahodnim vladam. V krogih blizu Bao Daja potrjujejo, da je ta takoj po svojem prihodu v Pariz sporočil ameriškemu poslaniku Dillonu in francoskim oblastem glavne obrise načrta za rešitev sedanje krize. Zdi se, da namerava Bao Daj v kratkem odpotovati v Sajgon, in da bi na podlagi načrta pripravljen omejiti svojo oblast na položaj ustavnega državnega poglavarja. Baje predlaga tudi reorganizacijo Diemove vlade. Izvršilno oblast naj bi imelo predsedstvo sestavljeno iz več osebnosti, ki bi mu pomagal neke vrste posvetovalni odbor, ki bi imel tudi zakonodajno oblast. Diem naj bi bil med najvažnejšimi člani enega od teh dveh organizmov. Naloga te reorganizacije naj bi bila pripraviti ustanovitev narodne skupščine.

NOVI DELHI, 7. — Osem držav je pristalo na udeležbo pri konferenci v Simli, ki jo je sklicala Indija in ki se bo začela 9. maja. Na konferenci bodo razpravljali o vprašanjih, ki so v zvezi z ameriško pomočjo azijskim državam. Vabilo so sprejele do sedaj sledeče države: Kambodža, Japonska, Indonezija, Laos, Nepal, Pakistan, Siam in Južni Vietnam. Razen tega bo Malajo in severni Borneo zastopal angleški delegat. Cejlonska vlada je odklonila udeležbo, Pakistan pa nasprotuje indijskim predlogom, in je mnenja, da se mora ameriška pomoč dodeliti na podlagi dvostranskih sporazumov.

Začetek festivala primorskih študentov

Danes bo otvoritev I. festivala primorskih študentov v Sežani, ki bo zajel vse večje primorske kraje, se zaključil v Novi Gorici 15. maja in bo največja študentska prireditev v Sloveniji v tem letu. Na festivalu bodo sodelovali vsi primorski študentski klubi s svojimi dramskimi, vokalno-inštrumentalnimi in športnimi skupinami. Poleg tega se bodo festivala udeležili še člani ASD «Simon Gregorčič» iz Gorice s komedijo «Srečni dnevi» in Glasbena Matica iz Trsta z zborom in solisti. V okviru festivala bo 36 prireditev v 25 primorskih krajih.

Namen festivala je, da študentje proslavijo 10. obletnico osvoboditve, ustanovitve prve slovenske vlade v Ajdovščini in slovenske svobodne univerze v Ljubljani.

V Parizu zasedanje NATO in ZEZ

SZ razveljavila pogodbi z Anglijo in Francijo

Danes bodo v Parizu Pinay, MacMillan in Dulles govorili o konferenci štirih - Pinay sodi, da bo konferenca v juliju - Ustanovno zasedanje ZEZ - V ponedeljek bo Zahodna Nemčija uradno sprejeta v NATO

MOSKVA, 7. — Prezidij Vrhovnega sovjeta ZSSR je danes razveljavil pogodbi o prijateljstvu in zavezništvu s Francijo in Anglijo. V odloku o razveljavljenju zavrača prezidij vso krivdo na francosko in angleško vlado, ker sta z ratifikacijo pariških sporazumov kršili določila pogodbe.

Načelnik tiskovnega urada sovjetskega zunanjega ministrstva Iljišev, ki je vest sporočil novinarjem, je pojasnil, da je prezidij sklenil razveljaviti obe pogodbi na izredenem zasedanju, ki je bilo sklicano posebej v ta namen. Na zasedanju je podal poročilo, ki priporoča razveljavljenje, zunanji minister Vjačeslav Molotov.

Pogodba o prijateljstvu in zavezništvu z Veliko Britanijo je bila sklenjena leta 1942, s Francijo pa leta 1944. Obe pogodbi sta bili sklenjeni za dobo dvajset let.

PARIZ, 7. — Danes se je v Parizu začela vrsta važnih razgovorov, ki bo trajala do srede ali četrtka. Predpoldne so prispeli udeleženci — zunanji ministri zahodnoevropske zveze in atlantskega pakta.

Dulles je ob svojem prihodu izjavil, da nikoli ni potoval v Pariz «z večjim zaupanjem v prihodnost Evrope in evropskega miru». Dejal je, da bo ustanovitev zahodnoevropske zveze «pomenila ustvarjanje nove Evrope, v kateri bo enotnost nadomestila zgodovinska nasprotja». Dodal je, da bo morda pred povratkom v ZDA še podpisal avstrijsko državno pogodbo.

Angleški zunanji minister MacMillan, ki je prispel v Pariz opoldne, je dejal, da je bilo eno izmed prvih uradnih dejanj, odkar je prevzel vodstvo Foreign Officea, da je povabil Pinaya v London, kjer sta imela zelo koristne razgovore. Nato je dejal, da se v Parizu začenjajo razgovori, ki pomenijo zaključek enega poglavja in pričetek drugega.

Zahodnonemški kancler Adenauer se je pripeljal v Pariz iz Koelna z letalom «Constellation» obnovljene nemške letalske družbe «Lufthansa». Izrazil je zadovoljstvo, da bo bonnska republika v teh dneh uradno postala članica ZEZ in NATO. Adenauerja je na letališču sprejel sam ministrski predsednik Edgar Faure.

Serija današnjih pariških razgovorov se je začela ob 15. uri s sestankom med ameriškim tajnikom Dullesom in kanclerjem Adenauerjem, ki sta ga spremljala podtajnik v zunanjem ministrstvu Hallstein in veleposlanik Blankenhorn. Takoj po tem razgovoru, ki je trajal eno uro, je Dulles sprejel angleškega državnega ministra MacMillana.

Po vesteh iz angleških krogov sta se MacMillan in Dulles razgovarjala predvsem o pripravljanju konference štirih s sodelovanjem ZSSR. Angleški zunanji minister je prikazal Dullesu željo svoje vlade, da bi se ta konferenca sestala na ravni načelnikov vlade. Dullesov odgovor ni znan, ni pa skrivnost, da ZDA takemu sestanku niso naklonjene.

Ob 17.15 se je v predsedstvu francoske vlade začela francosko-ameriška konferenca o položaju v Južnem Vietnamu. Nekoliko po 18. uri se je konferenci, ki se je je udeležilo več francoskih ministrov in ameriških diplomatskih predstavnikov, pridružil tudi angleški zunanji minister MacMillan. Medtem ko so v prvem delu konference, v navzočnosti Dullesa, Faura in Pinaya, govorili samo o položaju v Južnem Vietnamu, je zelo verjetno, da so v drugem delu, ki mu je prisostvoval tudi MacMillan, lotili poleg indokitajskega vprašanja tudi splošnega položaja na Daljnem Vzhodu. V ta okvir spada formoško vprašanje, morebitna pogajanja med Pekingom in Washingtonom in vprašanje priznanja kitajske ljudske vlade in njenega sprejema v OZN.

V tem času se je Adenauer več kot uro razgovarjal s francoskim pravosodnim ministrom Schumanom. Sestanek je bil v nemškem veleposlaništvu v Parizu.

Po angleško-francosko-ameriških razgovorih, ki so trajali do 19.30, je bilo izdano naslednje uradno poročilo: «Danes popoldne je v palači Matignon ameriški državni tajnik John Foster Dulles, ki se mu je kasneje pridružil britanski minister Harold Mac Millan, proučeval s francoskim ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom položaj v Južnem Vietnamu. Predstavniki treh držav so proučevali to vprašanje v celoti in si izmenjali mnenja v največjem vzajemnem zaupanju. Sklenili so nadaljevati razgovore v začetku prihodnjega tedna».

Zvečer pa je angleški veleposlanik v Parizu Gladwyn Jebb priredil sedmim zunanjim ministrom držav Zahodnoevropske zveze večerjo. Po večerji, ob 21.45, se je v angleškem veleposlaništvu začelo ustanovno zasedanje Zahodnoevropske zveze.

Jutri bo v Parizu napovedani sestanek med Dullesom, MacMillanom in Pinayem, na katerem bodo trije zunanji ministri razpravljali o konferenci štirih in proučili poročilo, ki ga je o tem vprašanju sestavil odbor izvedencev, ki je zasedal od 27. aprila do 4. maja v Londonu.

Današnji «News Chronicle» objavlja intervju s francoskim zunanjim ministrom Pinayem, ki se je v njem izrekel za skorajšnjo štiristransko konferenco, do katere bi po njegovem utegnilo priti julija. Pinay zagotavlja, da je Francija «v popolnem sporazumu s svojimi zavezniki» pripravljena dati pobudo za konferenco, in napoveduje, da bo njegova vlada v kratkem dala nove predloge za evropsko integracijo. Za bližnjo prihodnost, pravi Pinay, se kaže mnogo možnosti evropskega sodelovanja, predvsem na področju prometa, civilnega letalstva in energije sploh, zlasti pa atomske.

V ponedeljek bo Zahodna Nemčija uradno sprejeta tudi v NATO. Kmalu nato bo skupina nemških predstavnikov prevzela nekatere fukcije v glavnem stanu atlantskega zavezništva. Skupino bo verjetno vodil general Hans Speidel, ki je v zadnjem času imel mnogo stikov z atlantskim poveljstvom. Dokler bonnski parlament ne bo odobril spremembe ustave, tako da bo tudi pravno mogoče ustanoviti nemško vojsko in obrambno ministrstvo, bodo nemški predstavniki v NATO delali kot civilni funkcionarji. Že v ponedeljek pa bodo dvignili nemško zastavo na petnajsti drog pred pariškim sedežem atlantskega poveljstva.

Eden začel volilno kampanjo

LONDON, 7. — V svojem volilnem govoru, ki ga je imel nocoj po radiu, je britanski ministrski predsednik Eden izjavil, da namerava napraviti še «skrajne napore», da vidi, ali je mogoče napredovati pri reševanju sedanjih glavnih sporov med Vzhodom in Zahodom. «Pripravljajo se že načrti, da se omogoči sestanek», je izjavil Eden, ki je dodal: «Želimo udeležiti se sestankov na vsakršni ravni, na ravni vladnih poglavarjev ali pa zunanjih ministrov. Kar se mene tiče, sem mnenja, da bosta oba sestanka potrebna».

Govoril je nato o zahodnoevropski zvezi in dodal da dejanja potrjujejo njegovo stališče, da bo ratifikacija pariških sporazumov omogočila pogajanja s Sovjetsko zvezo.

Omenil je še vodikovo bombo in dejal, da so tako laburisti kakor konservativci priznali, da jo mora Velika Britanija izdelovati, ker bi morali v drugačnem primeru prepustiti drugim obrambo Velike Britanije. Dodal pa je, da bo možnost uporabe kakšne koli bombe toliko manjša, kolikor bolj bo mogoče zmanjšati mednarodno napetost. S tem se bo povečala tudi možnost razorožitve.

V imenu laburistične stranke pa je uradno začel volilno kampanjo Clement Attlee, ki je govoril v Blydonu. Attlee je obtožil vlado, da «se je zelo počasi zganila v iskanju pogajanj s Sovjetsko zvezo», ter je poudaril, da bi morali v čim krajšem času začeti pogajanja med Vzhodom in Zahodom na najvišji ravni.

NEW YORK, 7. Jugoslovanski znanstvenik ing. Dragoslav Popović, član instituta v Vinči, je bil po vrnitvi s kongresa inženirjev za nuklearno znanost v Los Angelesu gost univerze v Ohiu, kjer je za profesorje in študente predaval o vprašanjih nuklearne fizike, zlasti o razbijanju uranovega jedra.

Za nadaljevanje skupnih naporov za ohranitev in okrepitev miru

Izjave in proslave ob deseti obletnici zmage nad nacifašizmom - Grotewohl in Pervuhin napadata pariške sporazume ter napovedujeta sklenitev vojaške pogodbe med SZ in vzhodnoevropskimi državami

STOCKHOLM, 7. — Ob 10. obletnici osvoboditve objavlja liberalni list «Stockholms Tidningen» izjave nekaterih tujih državnikov.

Predsednik Eisenhower poudarja, da ostane upanje po trajnem miru važen činitelj v svetu, ter izjavlja, da se on v ta namen ne bi obotavljal «pisati ali pa stopiti v stik z vsemi prijatelji», ki jih je imel pred desetimi leti. «Vse, kar nam lahko omogoči, da napredujemo za korak po poti miru, je dobrodošlo.»

Predsednik francoske vlade Edgar Faure pa je izjavil: «Privikrat po vojni stopamo v razdobje popuščanja napetosti. Zaman bi bilo sistematično iskati, čemu naj se pripiše to popuščanje. Mir je rezultat kolektivnih in brezimnih naporov, kar nas spodbuja, da nadaljujemo v tej smeri.»

* * *

OSLO, 7. — Danes opoldne so se začele proslave ob 10. obletnici osvoboditve Norveške. Proslave bodo trajale tri dni. V okvir proslav spada tudi uraden banket, na katerem bo govoril kralj Haakon. Opoldne je bil splošen dvominutni molk, ki so ga napovedale vse protiletalske sirene.

* * *

REIMS, 7. — V Reimsu je prebivalstvo danes počastilo spomin padlih v odporniškem gibanju. V povorki in ob svetlobi bakel so nosili v žarah pepel nekaterih francoskih deportirancev, ki so umrli v nemških koncentracijskih taboriščih. Žare s pepelom so prenesli v sobo, kjer je pred desetimi leti general Jodl podpisal zapisnik o nemški kapitulaciji. Jutri jih bodo vzidali v spomenik, ki ga bodo odkrili v počastitev spomina padlih v odporniški borbi.

* * *

BERLIN, 7. V vzhodnem Berlinu so danes proslavili 10. obletnico konca vojne. Proslave, ki je bila v državni operi, se je udeležila tudi sovjetska delegacija, ki jo vodi namestnik ministrskega predsednika Pervuhin in v kateri je tudi maršal Žukov.

Na proslavi je govoril predsednik vzhodnonemške vlade Grotewohl, ki je sporočil, da bodo države sovjetskega bloka prihodnji teden sklenile v okviru varšavske konference pogodbo o medsebojni pomoči, ki «ne bo vojni pakt, kakor pariški sporazumi, pač pa pakt miru, katerega namen bo preprečiti vojaške načrte ameriških imperialistov, preden se bodo začeli izvajati». «Vzhodna Nemčija, je nadaljeval govornik, bo pristopila k temu paktu v prepričanju, da pomeni najboljšo zaščito za nemško ljudstvo, katerega edino jamstvo predstavlja danes demokratična republika. Gre za pogodbo, ki služi miru in bo znala prekrižati pot napadu v Evropi. Zgodovina zadnjih desetletij se ne bo ponovila v Evropi, ker se bo to pot že od začetka ustavil vojaški ekspanzionizem ameriških in nemških imperialistov.»

Grotewohl je nato izjavil, da je rešitev nemškega vprašanja na enakih temeljih, ki so jih sprejeli za Avstrijo, mogoča, če se Zahodna Nemčija odpove pariškim sporazumom, ter je nato naštel štiri pogoje za zmanjšanje sedanje napetosti: razveljavljenje pariških sporazumov, takojšnji začetek razgovorov med Nemci za pripravo vsenemških volitev, skupna zahteva obeh nemških republik štirim velesilam, naj pristanejo na mirovno pogodbo in umaknejo svoje zasedbene čete, ustanovitev stalnega vsenemškega sveta, ki bo razpravljal o vprašanjih skupnega interesa in o izboljšanju medsebojnega razumevanja.

Na koncu je govornik izjavil, da je geslo: «Nemci pri isti konferenčni mizi» še vedno veljavno, čeprav je njegova izvedba postala težja. Vendar pa «ne bodo mogli bonnski imperialisti preprečiti, da se to izvede».

Za Grotewohlom je govoril Pervuhin, ki je tudi napovedal sklenitev vojaške pogodbe in je nato med drugim izjavil, da se bo Sovjetska zveza «zavzemala kakor prej za rešitev nemškega vprašanja». Pripomnil je, da so pogajanja z Avstrijo pokazala, da se mednarodni spori lahko rešijo s pogajanji. Nemogoče pa je združiti «miroljubno nemško demokratično republiko z militarizirano Zahodno Nemčijo».

V dunajskih krogih upajo v skorajšnji podpis pogodbe

Po mnenju avstrijskih vladnih krogov utegnejo štirje zunanji ministri že prihodnjo nedeljo v gradu Belvedere podpisati državno pogodbo - Optimistične Figlove izjave - Thompson odpotoval na posvet z Dullesom

DUNAJ, 7. Konferenca veleposlanikov je danes počivala. Po petih zaporednih sejah je konferenca včeraj odložila delo do ponedeljka. Ameriški visoki komisar in veleposlanik Llewellyn Thompson je odpotoval predpoldne z letalom v Pariz, kjer bo obvestil državnega tajnika Fosterja Dullesa o delu konference veleposlanikov in morda dobil tudi nova navodila.

Avstrijski zunanji minister Leopold Figl je izjavil na nekem zborovanju ljudske stranke, da je zelo utemeljeno upanje, da se bo konferenca veleposlanikov končala v pondeljek ali torek. V času do prihodnje seje prirejajo besedilo članov državne pogodbe za konferenci veleposlanikov ne bo več nobene ovire za sestanek zunanjih ministrov štirih velesil in za podpis pogodbe. Morda, je dejal Figl, ne bo treba čakati niti do konca leta na popolni umik okupacijskih čet.

Figl je tudi dejal, da je državna pogodba zdaj preprostejša kot prej in v mnogih točkah tudi ugodnejša za Avstrijo. Prejšnji teden je konferenca veleposlanikov dosegla znaten napredek, je dejal Figl, in razlike, ki še delijo udeležence, so pravzaprav neznatne, tako da je mogoče upati na skorajšen podpis pogodbe. Figl je nato potrdil, da bo Avstrija, ko bo državna pogodba ratificirana, proglasila svojo nevtralnost.

Vsi dunajski listi beležijo danes z velikim zadovoljstvom znaten napredek, ki je bil dosežen na konferenci veleposlanikov, in naznanjajo, da je prekinitev dela do ponedeljka potrebna, da bi prevajalci in izvedenci utegnili točno prevesti v štiri jezike (angleščina, francoščina, nemščina in ruščina) one člene državne pogodbe, o katerih je bil že dosežen sporazum.

O konferenci zunanjih ministrov, ki bo sledila sestankom veleposlanikov, izražajo vsi listi mnenje, da utegnejo ministri priti na Dunaj v četrtek ali petek. Listi vladne koalicije soglasno sodijo, da se bodo ministri zadržali na Dunaju največ štiri dni in da bi utegnil biti podpis pogodbe že prihodnjo soboto ali nedeljo.

V krogih urada zveznega kanclerja pa zatrjujejo, da državne pogodbe ne bodo podpisali v gradu Schoenbrunn, kot so prvotno predvidevali, temveč v gradu Belvedere. Seje konference zunanjih ministrov pa bi bile v palači zavezniškega sveta, kjer zaseda zdaj tudi konferenca veleposlanikov. Grad Belvedere je bil nekoč rezidenca princa Evgena Savojskega.

Večer po podpisu državne pogodbe bo namreč avstrijska vlada priredila slavnostni sprejem v Schoenbrunnu. Ker ne bo dovolj časa, da bi po podpisu primerno pripravili dvorane za sprejem, bodo slovesnost podpisa prenesli iz Schoenbrunna v Belvedere ki je tudi bližji središču mesta, medtem ko je Schoenbrunn povsem na južnem robu Dunaja.

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je leta 1919 izšla v Trstu prva številka kulturne revije «Njiva»

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, NEDELJA 8. maja
Mihael, Budislav
Sonce vzide ob 4.44 in zatone ob 19.19. Dolžina dneva 14.35. Luna vzide ob 21.12 in zatone ob 5.13.
Jutri, PONEDELJEK 9. maja
Gregorij, Prvinica

SEZNAM DOBITKOV

nagradnega žrebanja „Primorskega dnevnika" ob desetletnici obstoja

1. **Radijski aparat,**
2. **radijski aparat,**
3. **originalna slika tržaškega slovenskega likovnega umetnika,**
4. **10-dnevno letovanje v enem izmed znanih turističnih središč,**
5. **usnjen potovalni kovček,**
6. **usnjena potovalna torba,**
7. **čajni servis (prt in prtiči) v narodnih vezeninah,**
8. **- 10. srebrne filigranske zapestnice, proizvod ljudskih umetnikov,**
11. **enoletna naročnina PD,**
12. **- 16. Priročni leksikon,**
17. **Pomorski leksikon,**
18. **- 20. Cankar: Zbrani spisi I.-X.,**
21. **Tavčar: Zbrani spisi I.-V.,**
22. **Bevk: Zbrani spisi I.-V.,**
23. **šest gramofonskih plošč slov. narodnih pesmi,**
24. **- 25. Slovenski pravopis,**
26. **- 30. koristni predmeti z narodnimi motivi,**
31. **Kalinšek: Slovenska kuharica,**
32. **- 33. Sodobna kuharica,**
34. **- 35. velika lepo izdelana šaha,**
36. **šest gramofonskih plošč s slovenskimi motivi,**
37. **- 50. po dve sodobni knjigi na izbiro iz bogatega seznama,**
51. **- 100. po ena knjiga letošnje izdaje.**

NB: Iz nagradnega žrebanja so izključeni člani uredništva in uprave PD in nameščenci ZTT.

Teh nagrad bo lahko deležen — seveda, če mu bo žreb naklonjen — vsakdo, ki bo pravilno reši! nagradno uganko. V prihodnjih dneh bomo v levem zgornjem kotu 2. strani «Primorskega dnevnika» začeli objavljati izrezke, ki bodo, če jih boste pravilno sestavili, dali značilno figuro. Kakšna bo ta figura, vam seveda ne povemo; to morate uganiti sami — pa ne bo težko. Izrezkov bo vsega skupaj deset, zadnjega boste našli v jubilejni številki «Dnevnika», ki bo izšla v nedeljo 29. maja. Priobčili jih bomo v vsaki nedeljski številki, vmes pa, kakor nanese.

Kdor nam bo do 10. junija poslal, tudi nalepljeno na navadni dopisnici, pravilno rešitev, bo sodeloval pri žrebanju. Časa za tuhtanje in kombiniranje bo torej dovolj.

PAZITE TOREJ, KDAJ BO IZŠEL PRVI IZREZEK — IN VSO SREČO!

Z ZAHTEVO PO IZBOLJŠANJU IN POENOTENJU PLAČ

Jutri celodnevna stavka uslužbencev v trgovinah

Stavka INAM se še vedno nadaljuje - Jutri sestanek na uradu za delo zaradi spora v Tržaški konopljarni

Jutri bo ves dan stavka uslužbencev trgovin. Stavko so najprej napovedale sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL, katerim sta se nato pridružili tudi Delavska zveza in Delavska zbornica v Trstu. Uslužbenci trgovin zahtevajo poenotenje plačilnih postavk, izboljšanje plač in uvedbo mezdnih področij z ustanovitvijo skupin po pokrajinah, v katerih so življenjski stroški skoraj enaki. Tem enakim življenjskim stroškom bi morali ustrezati tudi enaki prejemki. Razen tega zahtevajo trgovinski uslužbenci še zvišanje sedanje osnovne mezde ali plače za 30 odst.

Oba sindikata sta naslovila na uslužbence trgovin poziv, naj vsi stavkajo in s tem prisilijo trgovce, da jim izboljšajo plače. Od danes opolnoči do jutri opolnoči bodo stavkali uslužbenci manufakturnih trgovin, trgovin jestvin vseh vrst, trgovin z raznim blagom, trgovin na debelo itd. Edina izjema bodo uslužbenci trgovin z mlekom na debelo, ki pa bodo smeli raznašati mleko le enkrat, to je zjutraj. To izjemo so sindikati dovolili, da bodo preskrbljeni z mlekom bolniki in šolske kuhinje. Tudi uslužbenci Delavskih zadrug, ki so se predvčerajšnjim zbrali na skupščini, so sklenili, da bodo stavkali.

Danes ob 11. uri bo v kinu Garibaldi skupščina uslužbencev trgovin, ki jo sklicuje Delavska zbornica. Na skupščini bo govoril tajnik vsedržavnega sindikata trgovinskih uslužbencev CISL.

* * *

Tudi včeraj se je nadaljevala stavka uslužbencev INAM. Zavarovancem so sicer nudili prvo pomoč zdravniki v raznih občinskih ambulantah, toda ta zdravniška služba je vsekakor omejena, zaradi česar se zavarovanci pritožujejo in zahtevajo, naj pristojna ministrstva končno ugodijo zahteve poldržavnih uslužbencev, med katere spada tudi osebje INAM. Posebno so prizadeti zavarovanci, ki so na bolniškem dopustu. Ti ne dobivajo dajatev, ki jim pritičejo, ker so vsi uradi, ki izplačujejo dajatve, zaprti. Stavka traja že šesti dan in se bo tudi jutri nadaljevala.

Danes ob 10. uri
na vojaškem pokopališču pri Sv. Ani
ODKRITJE SPOMENIKA
PADLIM BORCEM JLA

Kakor pretekli, bodo tudi ta teden zdravniški pregledi zavarovancev INAM po raznih občinskih ambulatorijih, katerih seznam smo že objavili prejšnji teden. Specialisti pa bodo pregledovali zavarovance v Ul. Marenzi 6. Kot je običaj, pa se morajo zavarovanci, ki hočejo na specialne preglede, prej zglasiti pri običajnih internistih, ki jih po potrebi napotijo k specialistom. Tisti, ki hočejo poklicati zdravnika na dom, se lahko obrnejo na kirurško zdravilišče INAM v Ul. Slataper št. 5-II od 8. do 13. in od 15. do 17. ure.

* * *

Jutri se bodo na zahtevo sindikatov sestali na uradu za delo predstavniki delavcev in ravnateljstva Tržaške konopljarne. Kot je znano, so konec lanskega leta v Tržaški konopljarni ukinili tretjo delovno izmeno in odpustili zaradi tega okrog 130 delavk. Takrat je ravnateljstvo izjavilo, da mora ukiniti to izmeno, ker mu primanjkuje jute po znižanih cenah, ki bi edino dopuščala uspešno konkurenco in izvoz proizvodov jute na tuja tržišča. Po številnih intervencijah pri dr. Palamari in celo v Rimu, da bi zagotovili Tržaški konopljarni juto iz zaloge ARAR po znižanih cenah, je stvar zaspala in 130 delavk je že peti mesec brez dela. Ob odpustu teh delavk je ravnateljstvo Tržaške konopljarne tudi izjavilo, da bo moralo julija sploh zapreti tovarno, če ne dobi jute.

Sedaj pa je ravnateljstvo najelo nekaj novih delavk, toda takih, ki niso še nikoli delale v podjetju, medtem ko mnogo zaposlenih delavk dela do 12 ur na dan. To je seveda razburilo odpuščene delavke, zlasti ker se je ravnateljstvo ob njihovi odpustitvi obvezalo, da bodo imele prednost, pri morebitnem najemanju delavk, sedaj pa ni držalo obljube. Delavke so zato protestirale na uradu za delo, nakar so sindikati zahtevali sklicanje sestanka. Urad za delo je na to zahtevo pristal in tako se bodo jutri predstavniki obeh strank sestali.

Slovenski vokalni oktet 14., 15. in 16. maja.

Sestanek avstrijsko-tržaške zbornice za krepitev prometa

V Gradcu je bilo 2. maja zasedanje zbornice za pospešitev prometa med Trstom in Avstrijo, na katerem so sodelovali tako tržaški kot avstrijski gospodarski predstavniki. Med drugimi sta bila prisotna tudi avstrijski gospodarski predstavnik v Trstu grof Pace in predsednik štajerske trgovinske zbornice dr. Roth. Na tem zasedanju so razpravljali o raznih vprašanjih trgovskega prometa skozi Trst. V Trstu pa bo 1. julija v okviru velesejma redna letna skupščina zbornice.

Ansambel SNG odpotoval na gostovanje v Slovenijo

Slovensko narodno gledališče je včeraj odpotovalo na gostovanje v Slovenijo. Udeležilo se bo gledališkega festivala v Celju, kjer bo danes popoldne in zvečer nastopilo s Cankarjevo dramo «Pohujšanje v dolini Šentflorjanski». Naslednje dni bo ena skupina tržaških igralcev gostovala s komedijo «3+ena» v Ljubljani, druga skupina pa bo nastopila z De Hartogovo komedijo «Sopotnika» v Mariboru. Gostovanje bo trajalo skupno teden dni.

O Občina javlja, da bo zaradi ureditve kanalizacije od jutri zaprta za promet Ul. Capitolina, in sicer v višini Ul. Palini do zaključka del.

Policija prepovedala kulturno prireditev v Boljuncu

V okrilju prosvetnega društva «Slovenec» bi morala biti sinoči v Boljuncu prosvetna prireditev, na kateri bi sodelovali poleg domačega pevskega zbora «F. Prešeren» in dramske skupine, še godba na pihala in folklorna skupina iz Boršta. Zanimanje za prireditev je bilo med Boljunčani zelo veliko, saj že dolgo niso imeli v domači dvorani prireditve s tako bogatim sporedom.

Nenadoma pa je v zadnjem trenutku policija preprečila prireditev z izgovorom, da oder v boljunški kino dvorani ni kolavdiran. Predsednika društva so obvestili o stvari šele v petek zvečer, tako da je bila naknadna kolavdacija odra nemogoča. Prošnja je bila vložena pravočasno in pravočasno bi lahko policija tudi povedala svoje mnenje.

Če je bil oder kolavdiran ali ne, o tem si niti lastnik dvorane ni na jasnem. K njemu je prišla komisija večkrat in zdelo se je, da je vse v redu. Prve komplikacije so nastale, ko je v začetku aprila nastopila v Boljuncu kulturna skupina iz Ricmanj. Tudi njej v začetku niso hoteli izdati dovoljenja, končno pa so na posredovanje dolinskega župana le dovolili izvedbo predvidenega kulturnega programa. Prav zaradi tega je še bolj nerazumljivo sedanje ravnanje policijskih oblasti. Občinskemu svetovalcu Marcu, ki se je včeraj pritožil zaradi tega so mu na kvesturi odgovorili, da ni mogoče delati izjem in da se morajo društva ravnati po pravilih. Društvo «Slovenec» bi se prav gotovo ravnalo po pravilih, če bi ga policija pravočasno obvestila, toda vse njeno ravnanje dokazuje, da je iskala izgovor, da bi preprečila sinočnjo prireditev z katero je vladalo v Boljuncu in okolici tolikšno zanimanje.

Zaključek tečaja o pomorstvu

Danes se bo s predavanjem dr. Gina Martinolija zaključil tečaj o pomorstvu. Predavanje bo v prostorih tržaške trgovinske in industrijske zbornice.

DIJAŠKA MATICA

vabi na

PROSVETNO PRIREDITEV

ki bo DANES 8. t. m. ob 16. uri v Prosvetnem domu na OPČINAH.

Na sporedu, ki ga izvajajo gojenci Slovenskega dijaškega doma, je revija pesmi in plesov «Na Gorenjskem je fletno...»,

petje mladinskega pevskega zbora,

šaljiv prizor «Učeni bolnik»

in narodni plesi, folklorne skupine ter petje dekliškega kvarteta.

Vabljeni.

GLEDALIŠČA

VERDI

Torek: ob 21. uri četrti koncert orkestra Tržaške filharmonije pod vodstvom dirigenta Sergiuja Celibidacha. Na programu: Weber «Carostrelec», uvertura; Sibelius «Saga», simfonična pesnitev op. 9 (novo v Trstu); Brahms IV. simfonija op 98.

Prosvetno društvo «I. GRUDEN» v Nabrežini

vabi vse člane na redni občni zbor, ki bo v četrtek 12. t. m. ob 20.30 v društvenih prostorih s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Pozdrav predsednika SPZ. 3. Poročilo tajnika o delovanju društva. 4. Diskusija. 5. Volitve novega odbora. 6. Razno.

Prosvetno društvo «Slovenec» iz Boršta priredi DANES 8. t. m. od 10. do 18. ure

KNJIŽNO RAZSTAVO.

DOLINSKI FANTJE
prirediio **DANES 8.** in v **ponedeljek 9. maja**
tradicionalen
PLES POD MLAJEM.
Začetek ob 19. uri.

KINO

Excelsior. 14.30: « Zver », R. Mitchum, T. Wright.
Fenice. 14.30: «Pustolovščine Casanove», G. Ferzetti, C. Calvet.
Nazionale. 15.00: «Krivec je med nami», E. O'Brien, J. Agar.
Filodrammatico. 14.30. «Preiskovalni oddelek», B. Crawford, R. Roman.
Supercinema. 14.30: «Parižanka v Rimu», A. M. Ferrero, B. Laage.
Arcobaleno. 14.00: «Protivohunstvo», C. Gable, L. Turner.
Astra Rojan. 14.30: «Bel božič», B. Crosby, D. Kaye.
Capitol. 13.30: «Rihard Levjesrčni», V. Mayo, G. Sanders.
Cristallo. 14.00: «Atila», Anthony Quinn, S. Loren.
Grattacielo. 14.00: «Totò v peklu», Totò.
Alabarda. 14.00: «Rasputin», P. Brasseur, M. Vitale. Mladoletnim prepovedano.
Ariston. 14.00: «Latinski ljubimci» L. Turner.
Armonia. 14.00: «Dežela velikanov».
Aurora. 14.30: «Venerino znamenje», S. Loren, V. De Sica.
Garibaldi. 14.00: «Rdeče čepice», A. Ladd.
Ideale. 14.30: «Ujetniki neba». J. Wayne.
Impero. 14.30: «Amerikanec v Rimu», A. Sordi.
Italia. 14.30: «Cigan», Donna Corcoran.
S. Marco. 14.00: «Velik variete», V. De Sica.
Kino ob morju. 14.00: «4 v medicini», D. Bogarde.
Moderno. 14.00: «Rdeča planjava», G. Peck.
Savona. 14.00: «Neapeljsko zlato», S. Loren.
Viale. 14.30: «Ljubezenske solze» A. Togliani.
Vittorio Veneto. 14.15: «12 m ljubezni», L. Ball.
Azzurro. 14.00: «Sijajna zaskrbljenost», J. Wyman.
Belvedere. 14.00: «Saloma», R. Hayworth.
Marconi. 14.30: «Neustrašni brat je», R. Taylor.
Massimo. 14.30: «Pazi na žogo», D. Martin.
Novo Cine. 14.30: «Megla na Rokavskem prelivu», E. Williams.
Odeon. 14.30: «Telički». A. Sordi.
Radio. 14.30: «Babilonski sužnji», R. Conte.
Secolo. 14.00: «Bengalski zaklad», Sabu.
Venezia. 14.00: «Naval Mongolov», A. Blyth.
Skedenj. 15.00: «Puccini», G. Ferzetti, M. Toren.
Kino na Opčinah. 15.00: «Divji ples», G. Cooper, B. Stanwyck.

RADIO

NEDELJA 8. maja 1955

TRST POSTAJA A

8.00 Jutranja glasba; 8.30 Domači odmevi; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Veseli harmonikar; 9.45 Lahke melodije; 11.10 Priljubljene lahke melodije; 11.45 Bach: Koncert za dva klavirja; 12.00 Oddaja za najmlajše: «Lepa Vida»; 12.30 Dunajski valček; 13.00 Glasba po željah; 14.30 Mozart: Sonata v B-duru; 15.45 Phil Spitalnyjeva zasedba; 16.00 Malo za šalo — malo zares; 16.15 Priljubljene melodije; 17.00 Slovenski zbori; 17.20 Plesna čajanka; 18.00 Beethoven: Koncert št. 1; 18.33 Slavni pevci; 19.00 Naši književniki pred mikrofonom: Nastja Zgur; 19.15 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.05 Zabavna glasba; 20.30 Puccini: «Tosca», opera v 3 dej.; po 1. dej. ob 21.25: Sportni komentar; 22.45 Večerni ples.

TRST I.

9.15 Iz del velikih mojstrov; 12.30 Komorna glasba; 14.30 El campanon; 15.30 Igra orkester Dino Olivieri; 16.00 Razgled po francoski literaturi; 16.30 Folkloristična fantazija; 17.00 Reportaža z nogometne tekme; 18.00 Koncert pianista Walterja Gieskinga; 19.45 Sport; 21.05 Simonetta in Zucconi: «Ne, ne, subreta», glasbena rad komedija.

KOPER

Slovenska poročila: 6.30, 7.45 13.30, 14.30, 19.30 in 23.30
Hrvaška poročila: vsak dan ob 20.00.
Italijanska poročila: 6.15, 12.30, 17.00, 19.00 in 23.00
Iz naših listov v slov.: vsak dan (razen nedelje in ponedeljka) ob 14.36
Iz naših listov v ital.: vsak dan (razen nedelje in ponedeljka) ob 17.06.

7.45 Jutranja glasba; 8.15 Z domačih logov v nedeljsko jutro; 8.40 Za naše kmetovalce; 9.00 Tekmovanje šolskih aktivov: Pomorska srednja šola — Piran; 10.00 Glasbena matineja; 10.30 Žena in dom; 13.45 Glasba po željah; 15.00 Tekmovanje «Svobod» in prosvetnih društev: SKUD «Stane Semič - Daki» - Postojna; 16.00 Nedeljski promenadni koncert; 17.03 Lahka glasba; 17.15 Slušna igra v ital.; 19.10 Šport; 19.15 Z orkestrom Fred Waring v revijske melodije; 20.15 Jurina in Franina; 20.30 Glasba po željah v hrvaščini; 21.00 Glasbeni mozaik opernih motivov.

SLOVENIJA

327,1 m, 202.1 m, 212.4 m
Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00 in 22.00.

8.00 Dr. Metod Mikuž: Narodnoosvobodilna borba - ena izmed oblik narodne revolucije; 8.15 Jugoslovanske zborovske skladbe; 9.00 Osvoboditev Ljubljane reportaža; 9.30 Slovenska zolistična glasba; 10.00 Prenos komemoracije s pokopališča talcev v Ljubljani; 11.20 Orkestralna dela jugoslovanskih skladateljev; 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.45 Zabavne melodije; 15.15 Zabavno glasbo izvajajo domači ansambli; 16.00 Vesele in bridke iz partizanskih dni; 17.30 Jugoslovanske narodne pesmi in plesi; 18.00 Jože Stok - Korotan: Zadnji pohod v belo Ljubljano; 18.20 Orkestralna glasba; 19.30 Lahka glasba; 20.00 Partizanski skladatelji se spominjajo; 21.00 Karel Dobida: Ob 10-letnici slovenskega slikarstva; 21.15 Domača zabavna glasba.

TELEVIZIJA

10.15 Kmetijska ura; 16.00 Reportaža športne tekme; 17.45 Giuseppe Verdi: «Rigoletto», opera; 20.30 Tedenska revija zabnimivosti; 20.55 Večerna zabava «Glej, kdo se je prikazal»; 22.15 Simfonični koncert, dirigira Leopold Stokowski; 22.50 Grazia Deledda: «Nosorogov dom», novela; 23.05 Teden dni v Parizu.

Oglasni oddelek
TRST
Ul. sv. Frančiška 20/III.
tel. 37-338
sprejema inserate, male oglase, osmrtnice in drugo od 8. do 12.30 in od 15. do 18. ure.

Mali oglasi

LEPO HIŠO S TREMI STANOVANJI, vrtom in krasno lego ob morju v Piranu zamenjam s stanovanjem v «kondominiju» ali s hišico v Trstu ali na periferiji. Naslov: Ul. U. Foscolo 19-II. levo, tel. 45714.

PO UGODNI CENI prodam že rabljeno opeko, zidake, tavele in trame; telefonirati na 96-107 v ponedeljek od 10. do 12 ure.

«UNION»
Svetovno znana zavarovalnica od leta 1828 je v TRSTU, UL. VALDIRIVO 14
tel. 27512 - 35939
Prokurator RAVNIK

Dr. R. Hlavaty
ZOBOZDRAVNIK
ORDINIRA V TRSTU
UL. LAVATOIO 4/I
od 14. do 18. ure
NA OPČINAH
od 9.—12. in 19.—20. ure

Dr. A. M. Sanzin
zobozdravnik-kirurg
Ustne in zobne bolezni, zobne proteze.
Sprejema od 9. do 12. in od 15. do 20. ure.
Ulica Torrebianca 43-II. (vogal z Ul. Carducci)
tel. 37-118

ADRIA EXPRESS
TRST
Ul. Cicerone st. 4 pritl.
tel. 29243

IZLETI:
28.-29.-30. V. 55 z vlakom v TURIN (mednarodna nogometna tekma Italija - Jugoslavija) na razpolago je samo še nekaj prostorov. Sprejemajo se naročila za vstopnice na stadion v Turinu.

7.-12. VI. 55 na DUNAJ; vpisovanje do 21. V. 55.

Odhodi 29. V. in 2., 5., 9., 12. 26. VI. 55 v PARIZ; vpisovanje se zaključi 15 dni pred odhodom.

Dnevni odhodi iz Trsta za Sicilijo (specialni popust za skupine najmanj 10 oseb).

Drugi izleti v ŠVICO, ANGLIJO, ŠPANIJO, HOLANDIJO, SKANDINAVIJO.

ADRIA - EXPRESS preskrbi trgovske, navadne, turistične in tranzitne vizume.

PRODAJA vozne listke za avtobuse iz Trsta v MILAN, dnevni odhod ob 21. uri; GENOVO, odhodi trikrat na teden ob 21. uri; COMO-CHIASSO, odhodi trikrat na teden ob 21. uri; TRŽIČ - RAVNOPOLJE - VIDEM, dnevni odhod ob 7.30; RAVNOPOLJE - VIDEM - BELLUNO, dnevni odhod ob 6.30; VIDEM - TREVISO, dnevni odhod ob 8.30; ŠKOFIJE, odhodi ob 5.30, 12., 16.15, 18.30.

ZAHVALA

Vsem prijateljem in znancem, ki so darovali cvetje in spremili na zadnji poti našo predrago pokojnico

Frančiško Starc roj. Brus

se iskreno zahvaljujemo.

Žalujoči sorodniki

Trst-Barkovlje, 8. maja 1955.

PO DOLGOTRAJNEM ODLAŠANJU IN PONOVNIH ZAHTEVAH

Za 15. t. m. napovedan prihod komisije za proučevanje proste cone

Različna mnenja o nalogah komisije in o njenih pooblastilih - Dolžnost komisije je, da razpravlja s tistimi, ki zastopajo interese ogromne večine prebivalstva

Po nekaterih vesteh naj bi 15. t.m. prišla v Trst posebna ministrska komisija za proučevanje tržaške proste cone. Komisijo sestavljajo podpredsednik IRI prof. Bruno Visentini, generalni ravnatelj ARAR dr. Emilio De Marchi, predsednik zavoda za zunanjo trgovino prof. Mario Mazzantini in ravnatelj urada načrtov za izmenjavo v ministrstvu za zunanjo trgovino dr. Giuseppe Ferlesh. Kakor znano, je rimska vlada pooblastila to komisijo, da proučuje vsa gospodarska, finančna, tehnična in valutna vprašanja našega področja v zvezi z ustanovitvijo proste cone.

O tej komisiji smo tako mi, kot tudi drugi tržaški listi, že mnogo pisali. Do sedaj še ni bila uradno sporočena vloga te komisije. Nekateri trdijo, da bo samo proučila tukajšnji položaj glede na veliko gospodarsko krizo in izdelala poročilo, na čigar osnovi naj bi kasneje v Rimu odločali o potrebi ustanovitve proste cone na Tržaškem. Drugi spet pravijo, da ima komisija večja pooblastila in da je že od nje precej odvisno, če bodo ali ne v Rimu sprejeli zahteve Trsta po ustanovitvi proste cone. Tretji pa (in to je peščica veleindustrijcev in njihovih prijateljev) hočejo dokazati, da je vloga komisije proučitev celotnega vprašanja tržaškega gospodarstva, z edinim namenom, da se dokaže, da Trst ne potrebuje proste cone, oziroma posebnega carinskega režima izven vsedržavnega carinskega režima, češ da mu zadostujejo določeni izredni finančni in nekateri tehnični ukrepi v pristanišču za še tesnejše vključevanje mesta v italijansko gospodarstvo. Mi pa smo mnenja, da morajo vsi tržaški gospodarski in politični krogi, ki so se do sedaj plebiscitarno izrazili za ustanovitev proste cone, zahtevati od omenjene komisije, ki bo prišla v Trst, da se ne sestane samo z ožjo skupinico tako imenovanih «tržaških tehnikov» okrog Trgovinske zbornice», ki so znani kot nasprotniki proste cone, pač pa da se sestane predvsem z ustanovami in organizacijami, ki zastopajo interese ogromne večine prebivalstva in ki odločno zahtevajo ustanovitev proste cone kot najbolj učinkovito sredstvo za rešitev gospodarske krize. Samo tako bo ministrska komisija «za proučevanje tržaške proste cone» izvršila svojo nalogo v Trstu in ni dvoma, da bo morala priti do zaključka, da je treba ustanoviti na našem področju integralno prosto cono in sicer čimprej!

Skupščina pokrajinske zveze treh beneških dežel

Pretekli petek je bila v Trstu skupščina pokrajinske zveze treh beneških dežel, katere so se udeležili predsedniki pokrajin Trsta, Gorice, Vidma, Benetk, Trevisa, Padove, Roviga, Verone in Vicenze. Skupščine so se udeležili tudi pokrajinski tajniki omenjenih pokrajin in predstavniki raznih pokrajinskih ustanov.

Predsednik tržaške pokrajine odv. Tanasco je v pozdravnem govoru poudaril nujnost ustanovitve deželne avtonomije «Furlanija-Julijska krajina» z vključitvijo Trsta in njegovega področja. Na skupščini so razpravljali o raznih upravnih vprašanjih, med temi tudi o vprašanju pokrajinskih cest in o krajevnih financah. Še posebno so obravnavali finančna vprašanja deficitnih pokrajin. Hkrati pa so govorili tudi o deželnih avtonomijah. To vprašanje bo na dnevnem redu redne skupščine italijanske pokrajinske zveze, ki bo prihodnji mesec v Genovi. Ob zaključku so poslali novemu predsedniku republike poslancu Gronchiju pozdravno brzojavko.

Nezgode na delu

S prognozo okrevanja v 30 ali 50 dneh so morali včeraj dopoldne pridržati na ortopedskem oddelku 20-letnega Marija Razmana iz Ul. Giardini, kateremu je med delom v livarni ILVA priletel na roko precejšen kos železa, ki mu je zlomil zapestje leve roke in mu povzročil tudi druge poškodbe.

Med delom pri krožni žagi se je 45-letni Miroslav Vovk iz Ul. Mauroner včeraj hudo porezal po kazalcu leve roke, zaradi česar se je zatekel v bolnišnico, kjer so mu nudili vso potrebno pomoč in ga nato odslovili.

V skladišču parnika «Rovan», kjer je bil 22-letni Giordano Zacchigna iz Ul. Media včeraj popoldne zaposlen, mu je nepričakovano padel na nogo železen tram, ki mu je povzročil razmeroma hude poškodbe. V bolnišnici, kamor se je mladenič zatekel, so mu nudili zdravniško pomoč in ga nato odslovili. Ozdravel bo v 6 dneh.

Zaradi nenadnega odskoka traktorja v pristanišču je 45-letni težak Giacomo Siega iz Ul. sv. Frančiška izgubil ravnotežje in padel. Z rešilnim avtom so ponesrečenca odpeljali v bolnišnico, od koder pa so ga odslovili.

V torek prizivna razprava proti Aleksandru Žerjalu

V torek zjutraj ob 9. uri bo pred prizivnim porotnim sodiščem ponovna razprava proti Aleksandru Žerjalu iz Boljunca, katerega so zaradi krivične obsodbe sramotenja zastave 30. novembra lani obsodili pogojno na 8. mesecev zapora.

Ker ni plačal globe bo podaljšal bivanje v zaporu

Že znani tihotapec Carmelo Giorgesi, ki sedi v zaporu, bo moral podaljšati svoje «letovanje» še za nekaj let, ker je državno pravdništvo izdalo nov zaporni nalog: Giorgesi bi moral plačati namreč globo 160.000 lir, na katero je bil obsojen, in ker je ni, bo pač moral sedeti.

Togliatti še na Opčinah

Včeraj popoldne je osebni zdravnik generalnega sekretarja KPI prof. Spallone novinarjem izjavil, da poteka Togliattijeva bolezen povsem normalno in da se je bolnikovo stanje precej izboljšalo. Potrdil je tudi včerajšnjo prognozo in izjavil, da se do ponedeljka sploh ne bo razpravljalo o Togliattijevem odhodu v Rim.

O Občina obvešča, da je bilo treba zaradi sistematizacije provizoričnega zelenjadnega trga na debelo na Ul. Giulio Cesare sprejeti določene ukrepe za ureditev prometa.

Zaradi tega se bo čez nekaj dni lahko promet razvijal po omenjeni ulici samo v smeri Ul. Ottaviano Augusto - Sprehajališče sv. Andreja. Poleg tega bo parkiranje vozil v omenjeni ulici prepovedano.

JUTRI PRED POROTNIM SODIŠČEM

Skupina pokvarjenih tipov sojena zaradi številnih tatvin

Pri svojih podvigih so se posluževali tudi orožja - Zagovarjati se bodo morali tudi nakupovalci ukradenega blaga

Jutri, v ponedeljek, bo na porotnem sodišču razprava proti 12 obtožencem, od katerih so štirje obtoženi sodelovanja v kriminalni skupini, ki se je ukvarjala z roparskimi napadi in tatvinami, medtem ko so ostali obtoženi nakupa ali posesti ukradenega blaga. Dva se bosta morala zagovarjati tudi zaradi posesti samokresa oziroma noža.

Obtoženi so: 31-letni Floriano Cernaz od Sv. M. M. Sp. 312, 27-letni Dario Kozlovič iz Loga št. 4, 23-letni Silvester Kozlovič iz Ul. Flavia 36, 22-letni Cristiano Cernaz, stanujoč kot begunec v taborišču pri Sv. Soboti, dalje 25-letna Ana Petaros od Sv. M. M. Sp. 312, 43-letna Ivanka Skopinič vd. Zovec iz Jeričljeve ulice 32, 44-letni Giuseppe Bonano od Domja, 25-letna Lilijana Živec por. Vardabasso s hriba Pantalejmuna 4, 32-letna Ivanka Turk por. Pečar iz Jeričljeve ulice 3, 34-letni Albin Razman od Sv. M. M. Sp. 541, 29-letni Mario Buzan od Sv. M. M. Sp. 541 in 23-letni Franc Kozlovič iz Ul. Flavia 36

Floriano Cernaz in Dario Kozlovič sta obtožena roparskega vloma v stanovanje Bruna Pertota z Lonjerske ceste, kamor sta mladeniča vdrla 19. julija lani ponoči. Pertota je prebudil ropot v sobi in tedaj mu je že ropar držal nož na grlu, pri čemer ga je tudi laže ranil in mu velel, naj molči. Na zahtevo, da mu pokaže, kje ima skrit denar, je Pertot povedal, in tako sta mladeniča odnesla 30.000 lir v gotovini, nekaj zlatnine in tudi nekaj oblek, plašč, čevlje in drugo.

Pertot je po njunem odhodu alarmiral okolico in obvestil o zadevi policijo ter začel s prisotnimi iskati roparje. Kakih sto metrov od hiše je opazil dva mladeniča, ki pa sta takoj obrnila vespo v nasprotno smer, pri čemer je nekdo rekel: «Pripravi brzostrelko, da pobijemo vse!» Kmalu zatem so prišli policijski agenti, ki so začeli z avtom zasledovati ubegla mladeniča. Na križišču med Katinarom in Lovcem se je agentom posrečilo aretirati Kozloviča, ki je sedel na svoji vespi, medtem ko je Cernaz izginil v temo.

Preiskava pa je odkrila tudi njega in ostale in ugotovili so, da sta Cernaz F. in Kozlovič D izvršila kar 11 tatvin, medtem ko sta jih Silvester Kozlovič in Cristiano Cernaz zagrešila nekaj manj.

Vse so prijavili sodišču in jutri se bodo morali zagovarjati.

Predsedoval bo dr. Rossi tožilec pa bo dr. De Franco.

KOMISAR PALAMARA SPREJET PRI SCELBI

ZAKONI O POMOČI TRSTU SE ŠE VEDNO NE IZVAJAJO

Vprašanje rotacijskega fonda še vedno pred parlamentarno komisijo

Včeraj je v Rimu sprejel predsednik vlade Scelba vladnega generalnega komisarja za Trst dr. Palamara, s katerim se je zadržal v daljšem razgovoru o različnih vprašanjih, ki zanimajo Trst.

Ta razgovor spravlja poročilo italijanske agencije ANSA v zvezo z raznimi zakoni, ki so bili že izglasovani v korist Trsta odnosno v zvezo s še preostalim zakonom, o katerem še vedno razpravlja parlament.

Do sedaj so bili izglasovani trije zakoni, ki predvidevajo skupno za 11,8 milijard lir javnih del na Tržaškem ozemlju. Kljub temu, da so bili ti zakoni izglasovani že pred dalj časa, se omenjena javna dela še vedno niso pričela izvajati.

Parlament pa še vedno razpravlja o četrtem zakonskem osnutku, o ureditvi rotacijskega fonda, katerega so predložili parlamentu v proučitev 23. februarja. Vendar pa je bil ta zakonski osnutek izredno neugoden za Trst, ker je predvideval, da bo komisija, ki bo iz tega fonda dodeljevala kredite, sestavljena v večini iz predstavnikov raznih ministrstev, poslovala v Rimu in bosta v njej zastopala Trst samo dva predstavnika. Poleg tega je ta zakonski osnutek predvideval raztegnitev poslovanja tudi na goriško pokrajino in bi se zaradi tega nujno skrčila razpoložljiva sredstva za financiranje tržaške industrije.

Nevarni padci

Ko je hodil v poslopju ACLI je 17-letni Antonio Pesaro iz Ul. Roma, ki je tam zaposlen nepričakovano zdrsnil in padel, pri čemer je s komolcem udaril ob šipo, ki se je razbila in ga ranila na podlahtnici. Tudi njemu so nudili zdravniško pomoč in ga nato s poročilom nekajdnevnega počitka poslali domov.

Zaradi nenadne slabosti je 70-letni Josip Maslo iz Ul. Pondares 5 padel na tla, pri čemer si je zlomil stegnenico. Pridržali so ga na ortopedskem oddelku.

Izvedelo se je, da je Carlo Mattiach, ki je zaposlen v neki trgovini mesnih izdelkov na Trgu stare mitnice, 1. maja izginil in se do sedaj še ni vrnil domov. Baje je šel z ženo na sprehod v Campore in tam izginil. Zelo verjetno je, da je zašel preko meje.

Stanje potapljača Regenta se je znatno izboljšalo

Stanje potapljača Regenta s Kontovela, ki so ga predvčerajšnjim sprejeli zaradi hudih znakov zadušitve že v resnem stanju v bolnišnico, se je včeraj znatno izboljšalo in zdravniki so mnenja, da je že izven nevarnosti.

Kaže, da je Regentu zmanjkalo zraka prav zaradi preveč naglega spuščanja v globino. Drugega vzroka ni, ker pritisk na tistem mestu, v globini 16 metrov, kjer je bil potapljač, ni tak, da bi predstavljal nevarnost. Govori se tudi, da bo policija že danes zaslišala Regenta, da ugotovi vzroke nezgode, ki bi se zanj lahko tragično končala.

Regent je specialist v tej stroki in je delal na lasten račun. Ukvarjal se je tudi z nabiranjem mehkužcev, ki jih je nato prodajal, kakor tudi s pobiranjem železnega materiala na morskem dnu, ki ga je v bližini pomola F. Bandiera precej.

Aretacije in prijave v preteklem mesecu

V aprilu so agenti kvesture in komisariatov javne varnosti aretirali in prijavili sodišču večje število oseb in sicer eno pod obtožbo umora (izvršen 1945. leta v Livornu), 4 zaradi nenamernega umora (prometne nesreče), 28 zaradi povzročitve telesnih poškodb, 40 zaradi povzročitve telesnih poškodb kot posledice prometnih nesreč, 46 zaradi tatvin, 8 zaradi prevar, 5 zaradi nakupa ukradenega blaga, 6 zaradi žalitev policijskih organov in odpora proti njim, dalje zaradi podpiranja prostitucije, za prepire, 7 zaradi razpečavanja mamil, 10 zaradi tihotapstva srebrnih kovancev in valute, 6 zaradi lažnega pričevanja, 68 zaradi pijanosti itd.

Nadalje so agenti na podlagi zapornih nalogov aretirali 82 in kaznovali z globo 279 oseb.

Kvestura je poslala v poboljševalnico 1 mladoletnika, medtem ko je za 4 predlagala njihov sprejem. Starše petih mladoletnikov so grajali in 2 zapuščenima mladoletnikoma so preskrbeli zatočišče v zavodu.

Odsek policije za zaščito morale pa je aretiral 22 prostitutk, od katerih so eno izgnali, medtem ko so jih 511 zdravniško pregledali.

Policija je tudi zaplenila 619 izvodov revij z amoralno vsebino in se ji je v teku preiskav posrečilo odkriti blago ukradenega izvora v vrednosti več milijonov lir.

VREME VČERAJ

Najvišja temperatura 19, najnižja 16.6, ob 17 uri 16.6. Zračni tlak 1016,7 stanoviten, veter severozahodnik 3 km na uro, vlaga 81 odst., padavine 4,5 mm, nebo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 16.5.

NEDELJSKA SLUŽBA LEKARN

INAM Al Cedro, Trg Oberdan, 2; Cipolla, Ul. Belpoggio, 4; De Colle, Ul. P. Revoltella, 42; Depangher, Ul. S. Giusto, 1; Manzoni, Ul. Settefontane, 2; Marchio, Ul. Ginnastica, 44; Rovis, Trg Goldoni, 8.

LOTERIJA

BENETKE	68	27	11	73	86
BARI	90	29	85	87	8
CAGLIARI	36	90	22	14	55
FIRENZE	50	31	9	18	11
GENOVA	56	44	62	36	2
MILANO	29	56	16	3	59
NAPOLI	84	4	55	90	71
PALERMO	15	14	36	72	66
ROMA	80	50	4	64	68
TORINO	51	20	64	73	11

Razna obvestila

P. D. «ŠKAMPERLE» vabi svoje članstvo, da se udeleži svečanega odkritja spomenika padlim jug. borcem, ki bo jutri ob 10. uri na vojaškem pokopališču.

ZVEZA INVALIDOV za tržaško področje obvešča vse svoje člane, da se je njen urad preselil iz Ul. R. Manna 29 v Ul. Montecchi 6 pri Sv. Jakobu.

Tržaški filatelistični klub «L. Košir». Danes 8. maja bo v prostorih kluba, Ul. Roma 15-II, običajni sestanek za zamenjavo znamk od 9. do 12. ure. Na željo članstva je odbor sklenil na svoji zadnji seji, da bodo vsako soboto od 16. do 19. ure in v nedeljo od 9. do 12. ure poleg rednega sestanka, tudi zasebne članske razstave za člane kluba. Prva razstava bo 14. in 15 t. m. na kateri bo razstavljal del svoje zbirke član kluba tov. Ivan Ločniškar.

Občni zbor Sindikata slovenskih šolnikov. —Sindikat slovenskih šolnikov v Trstu vabi svoje člane na drugi letni občni zbor, ki bo v risalnici svetoivanske šole dne 15. maja 1955 točno ob 8.30. Dnevni red: 1. Otvoritev; 2. Poročilo glavnega odbora in diskusija; 3. Poročilo nadzornega odbora in razrešnica; 4. Volitve; 5. Slučajnosti.

Glavni odbor

Izleti

Izleta SPDT na Nanos v nedeljo 15. t. m. ne bo zaradi nepredvidenih ovir. Preložen je na nedeljo 5. junija.

Od včeraj do danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 7. maja t. l. se je rodilo v Trstu 9 otrok, umrlo je 16 oseb, porok je bilo 7.

POROČILI SO SE: šofer Pancrazio Visalli in gospodinja Giuliana Benni; agent C. P. Bruno Lorenzutti in gospodinja Luciana Dapas; trgovec Mario Kocman in gospodinja Nella Fasano uradnik Italo Nigris in uradnica Maria Placido; učitelj Mario Florentin in učiteljica Mirella Risi; mehanik Glauco Ciacchi in gospodinja Marta Stefani; kapetan Nereo Vitussi in uradnica Loredana Cesca.

UMRLI SO: 75-letna Justina Makovec por. Živec; 32-letna Silvana Picot por. Paladin; 71-letni Guido Maestro vd. Maionica; 75-letni Josip Hervatič; 81-letna Matilda Rener vd. Novak; 81-letna Amelia Zmaievič vd. Gallini; 58-letni Enrico Retta; 30-letni Egidio Gabrielli; 66-letna Stefania Iacobini; 75-letni Giovanni Degrassi; 79-letni Giuseppe Verzon; 67-letna Caterina Villanovich vd. Canziani; 46-letna Nerina Messi por. Braico; 72-letna Antonia Mian vd. Fumo.

DELAVNICA MEHANIČNIH IZDELKOV
A. Fabiani
TRST — UL. CORTI 2 — TEL. 361-41
specializirana za izdelavo motorjev Diesel, opreme v podjetjih, revizije, mehanične izdelke, obdelavo kovin, avtogeno in električno varjenje.
Popravila na krovu: motorjev Diesel, parnih strojev in kotlov ter vseh pomožnih naprav pri pogonskih strojih in napravah na krovu.

Srce in ožilje (krvni pritisk, sklerozo, trombozo), ledvice (vnetja, kamne, pesek), notranje žleze (protin, Basedow), živce (nevrastenijo, nervoze, nevralgije) *zdravi uspešno*
RADENSKO ZDRAVILIŠČE, SLATINA RADENCI
Odprto od 1. maja dalje - V predsezoni znižane cene - Zahtevajte prospekt!
ZDRAVJE JE PRVO!

OB DESETI OBLETNICI ZMAGE NAD NACIFAŠIZMOM

SPOMNIMO se naših padlih

MIRO VODOPIVEC
rojen v Trstu 19. 5. 1923
padel sept. 1944 na Vipavskem

IVAN MANZONI
rojen na Reki 24. 1. 1925
padel 2. 10. 1943 v Dekanih

ENRICO SALVAGNO
rojen v Trstu 14. 9. 1917
padel 3. 10. 1943 v Istri

JOSIP KASTELIC
rojen v Lonjerju 10. 3. 1913
padel 28. 5. 1944 v Križah

FRANC MARUSIC
rojen v Trstu 4. 3. 1906
ustreljen v Bazovici 6. 9. 1930

FERDO BIDOVEC
rojen v Trstu 4. 9. 1908
ustreljen v Bazovici 6. 9. 1930

FRANC VALENCIC
rojen v Trstu 9. 9. 1897
ustreljen v Bazovici 6. 9. 1930

ZVONIMIR MILOS
rojen na Sušaku 14. 9. 1903
ustreljen v Bazovici 6. 9. 1930

SIMON KOS
rojen v Grahovem 28. 10. 1911
ustreljen na Opčinah 15.12.1941

IVAN IVANCIC
rojen v Cezsoči 10. 4. 1913
ustreljen na Opčinah 15.12.1941

IVAN VADNAL
rojen v Zejah 1. 11. 1901
ustreljen na Opčinah 15.12.1941

VIKTOR BOBEK
rojen v II Bistrici 3. 11. 1909
ustreljen na Opčinah 15.12.1941

JOSIP BARIC
rojen v Komnu 17. 7. 1929
padel na Tolminskem 9. 7. 1944

ALOJZIJA MARC
rojena v Dolini 20. 12. 1920
padla 3. 10. 1943 pri Kubedu

OB FILMU „KONTROŠPIJONAŽA"

Izmaličena borba holandskih partizanov

V kinu Arcobaleno vrtijo barvni Metroscop film «Kontrašpionaža», ali z originalnalnim naslovom «Betrayed», kar bi se po naše reklo «Izdan». Čeprav je film na programu že več dni, privablja še vedno polno obiskovalcev, iz česar bi se dalo tudi sklepati, da gre za veliko filmsko delo. V okviru meja špionažnega filma to sicer tudi je: v njem nastopajo slavni igralci kot Clark Gable, Lana Turner, Victor Mature in drugi; tehnika špionskega filma je kljub nekaterim naivnostim dobro izpeljana; učinek zagonetnosti in napetosti je v veliki meri dosežen. Toda vse to še ne ustvarja dobrega filma, posebno še, če mu manjkajo etične kvalitete in psihološka utemeljenost.

Morda bo kdo dejal: kaj pa so špionskemu filmu potrebne etične kvalitete in psihološka utemeljenost, ko pa je vendar dovolj samo bolj ali manj ustaljena formula filmske tehnike?

A ni tako. Film hoče res biti v prvi vrsti špionski, a s svojo vsebino posega v borbo holandskega ljudstva proti hitlerjevskim okupatorjem, s čimer nujno zadeva ob etične in moralne kvalitete nekega naroda in mora o tem voditi tudi račune. Borba zasužnjenih narodov v zadnji vojni ni in ne sme biti nekaj, kar lahko po mili volji brez takta in primernega spoštovanja služi namenom, ki so zelo daleč od zvišenih idealov osvobodilne borbe.

Zakaj gre? Na holandskem ozemlju operira partizanska skupina pod vodstvom komandanta (Victor Mature), imenovanega «Ruta» (po ovratni ruti, ki jo vedno nosi na sebi), ki se je med osvoraženo okupatorje strah in trepet. «Ruta» je pogumen in drzen do skrajnosti, a prav toliko tudi nedovzeten za kakršna koli tuja navodila. Na področju ima svojo obveščevalno mrežo tudi zavezniška špionažna služba, katere šef je polkovnik bivše holandske kraljevske vojske (Clark Gable), ki je pobegnil k zaveznikom. Tega nacistična špionska služba izsledi in zajame, toda komandant «Ruta» ga z drznim napadom na poslopje, v katerem je zaprt, osvobodi. Ko se polkovnik vrne v svoj štab, sprejme zavezniško špionažno poveljstvo njegov predlog, da bi «Ruto» povezali z zavezniško službo in da bi delal po njihovih navodilih. V ta namen se poslužijo mlade lepe vdove (Lana Turner) po holandskem rodoljubu, katerega so nacisti ustrelili kot talca prav v zvezi z osvoboditvijo polkovnika. Po dramatičnem srečanju s polkovnikom vdova nalogo sprejme in se spusti s padalom na holadsko ozemlje, kjer pride v stik z «Ruto». Toda vsa njena prizadevanja so zaman. «Ruta» naveže z vdovo sicer zelo dobre stike, ji pripoveduje o svoji materi in o osvojih ljudeh, se ves čas junaško bori, a o kakšni slišati vse do kritičnega trenutka, ki nastopi ob njegovi vrnitvi na dom skupno z vdovo. Tu najde mater s popolnoma ostriženimi lasmi. Tako so namreč tudi holandski rodoljubi kaznovali tiste, ki so se družili z okupatorji. «Ruta» doživi ob pogledu na ostriženo mater svoj moralni zlom in v tem trenutku dozori v njem usodna odločitev. Na videz sprejme predlog zavezniške špionažne službe, v resnici pa se odloči (to se razume sicer pozneje), da bo iz maščevanja, ker so mu ostrigli mater, delal za okupatorje. Poveže se zato z nacistično špionsko službo.

Njegova partizanska skupina, ki je prej vedno izšla iz borb z minimalnimi izgubami in kot zmagovalka, se je poslej iz vsake akcije vračala razredčena, dokler ni končno ob napadu na neki most skoraj popolnoma uničena, medtem ko «ranjeni» «Ruta» pade v «ujetništvo».

Hude partizanske izgube dajejo zavezniški špionski službi slutiti, da nekdo izdaja. Toda kdo? Film se od tu naprej razvija tako, da pada sum zdaj na zavezniškega polkovnika zdaj na mlado vdovo zdaj na partizanskega poveljnika «Ruto», dokler s pomočjo zajetega šefa nacistične špionske službe ne pride na dan, da je izdajalec partizanski poveljnik «Ruta», ki se je po napadu na most zatekel na varno v nacistično bolnišnico, od koder ga polkovnik zavezniške špionske službe zopet s pomočjo zajetega nacističnega špiona z letalom odpelje v Anglijo.

Po dramatičnem soočenju s polkovnikom je «Ruta» razkrinkan in ko skuša, potem ko je zaman zagnal nož proti polkovniku, skočiti skozi okno, ga ta ustreli.

Film se zaključi s prizorom, ko mimo na cesti ležečega, ustreljenega «Rute» koraka oddelek zavezniških padalcev, ki se vračajo z bojišča. Med njimi je tudi vdova...

Ko sem gledal ta film, sem ga gledal tudi z očmi bivšega partizana, slovenskega sicer, a to na stvari nič ne menja: osvobodilna borba narodov je po svoji vsebini in etični vrednosti internacionalna. Čutil sem se prizadetega, kot da bi šlo za potvarjanje naše partizanske borbe. Čutil sem odpor do načina, kako je ta borba prikazana, oziroma kako se skuša v filmu z vrsto dogodkov in celotno zgradbo dogajanja odvzeti tej borbi njena vzvišana vsebina.

Zakaj je moral biti žrtev špionske zgodbe prav junaški partizanski poveljnik «Ruta» in posredno z njim ostali člani partizanskega odreda? Zakaj ni izdajalska vloga na primer odmerjena lepi, mladi vdovi glede na njeno ravnodušnost ob mučeniški smrti moža pod nacističnimi streli in glede na njeno ne ravno solidno življenje pod okupatorji? Po logiki in psihologiji bi to bilo tudi možno in verjetno, kar pa v primeru «Rute» nikakor ni, kljub temu da se skuša njegovo izdajstvo psihološko utemeljiti z vpletom materine dogodivščine. «Ruta» je bil pač takšen, kakršen je bil, toda bil je neustrašen borec ne iz avanturizma, pač pa iz ljubezni do svobode in iz sovraštva do nacističnih okupatorjev njegove domovine. Dogodivščina z materjo bi lahko imela demoralizirajoči vpliv na slabiča, v nobenem primeru pa ne na moža, ki mu je bila borba za svobodo dolžnost, osvoboditev pa najvišji cilj.

Ali pa je bil morda «Ruta» izbran za žrtev zato, ker se ni hotel podrediti ukazom in vodstvu zavezniške špionažne službe?

Človek, ki gleda film z očmi bivšega partizana, dobi nujno tak vtis; vtis, da se hoče pripisati vsa zasluga za osvoboditev Holandske izključno zavezniški kontraŠpionaži, pri tem pa čim bolj zmanjšati pomen partizanskega gibanja, ko da bi ne šlo za nekaj etično čistega in visokega, pač pa le za skupino avanturistov. In če je bil to res namen filma, potem je z njim zagrešen neodpustljiv zločin nad osvobodilno borbo holandskega naroda.

jk

MAUPASSANT ŠE ENKRAT V SLOVENŠČINI

«LEPI STRIČEK»

roman o pariškem meščanstvu druge polovice preteklega stoletja in o novinarstvu

Cankarjeva založba je te dni slovenske bralce razveselila z lepo knjigo. V novem, mojstrskem prevodu Vladimira Levstika, je izšel znani roman slovitega francoskega romanopisca in novelista *Guy de Maupassanta «Lepi stričekа»*, sicer bolj znan pod originalnim naslovom Bel ami.

Maupassantov roman «Lepi stričekа» je roman o pariškem meščanstvu druge polovice preteklega stoletja. Razen tega je to roman o novinarstvu. Bivši podoficir Georges Duroy, skromen železniški uradnik, srečа svojega tovariša iz vojske. To je Forestier, vpliven novinar časopisa Vie francaise in ugledna osebnost pariške družbe. Z njegovo pomočjo postane Duroy novinar. Sprva mu pisanje nikakor ne gre in mu mora pomagati celo Forestierova žena. Toda polagoma se le znajde in postane skromen novinar, nabiralec vesti. Toda Duroy je izredno ambiciozen. Počasi spoznava ljudi pariške boljše meščanske družbe in sklene storiti vse, da bi si pridobil ugled, denar in postal enakovreden član te družbe, ki jo smatra za svoj ideal. Sčasoma mu to tudi uspe. Pri tem se poslužuje predvsem žensk, ki jih nesramno izkorišča in se z njih pomočjo dviga v službi in družbi. Cela vrsta teh žensk je, ki jih neutrudni Don Juan zapeljuje, jim jemlje denar in jih potem, ko so mu pomagale naprej, zavrže. Nobenih ovir in nobenih moralnih predsodkov ne pozna ta «lepi stričekа», kot mu pravijo ženske. Ko njegov prijatelj Forestier umre, mu Duroy prevzame ženo, stanovanje in še njegovo vodilno mesto pri časopisu. Ko s pomočjo te ženske doseže svoj cilj, ji uprizori škandal in se ponovno poroči s hčerko svojega šefa, milijonarja in lastnika časopisa Vie francaise. Pri tem seveda obogati in postane ena uglednih osebnosti pariške družbe, človek s plemiškim naslovom, odlikovanec z najvišjim odlikovanjem, bogataš, glavni urednik najbolj vplivnega časopisa, človek, ki odstavlja ministre in ki se ga na eni strani ljudje boje, na drugi strani pa visoko spoštujejo.

«Lepi stričekа», to spretno napisano delo, predstavlja roman o pariški meščanski družbi 19. stoletja, ki jo Maupassant zna čudovito mojstrsko naslikati. Maupassant ljubi Pariz, ljubi njegovo značilno okolje s pohajajočimi meščani, lepimi ženami, gizdalinskimi zapeljivci, ljubezenskimi dogodivščinami, kočijami na sprehodu v bulonjski gozd. Toda Maupassant se temu Parizu tudi posmehuje in razkriva bralcu, kaj se skriva za tako imenovano pariško meščansko družbo. To so tudi ženskarji, brezobzirni izkoriščevalci kot Georges Duroy, židje, ki prisleparijo milijone, kot je to lastnik časopisa Vie francais Walter, lepe ženske, ki varajo svoje može, kot je to zapeljiva Klotilda, puhli plemiči, ki nimajo nobenega drugega dela, kot da dvorijo in pohajkujejo, pa spet naivni možje, kot Forestier... Celo galerijo likov pariške družbe prikaže Maupassant v svojem romanu, čeprav pri tem ne podaja kritike sodobne družbe. Posebej pri... ije še novinarstvo in nekatere njegove predstavnike. Roman je prav zaradi tega doživel precej napadov, češ da je bil avtor pri tem preveč črnogled.

Maupassant je tudi v romanu velik mojster peresa. Njegova pripoved teče gladko, lahkotno, njegov način pripovedovanja je povsem preprost, kot sploh vseh velikih mojstrov. Živahen in razgiban slog, spretni dialogi, napeti zapletljaji, plastično prikazane osebe, ki pred bralcem polno zažive, — vsaj nekatere, — to so odlike Maupassantovega romana.

Čeprav sicer v romanu «Lepi stričekа» pisatelj posebnih družbenih problemov ne rešuje, temveč se družbi le posmehuje, pa je to vendarle mojstrovina. Kot mnoga dela francoske klasike, bo gotovo vzbudil pri slovenskih bralcih precej pozornosti. Ni dvoma, da bo našim ljubiteljem lepega branja izredno všeč. Zato je bil nov prevod romana potreben in koristen.

Sl. Ru.

Tito v krogu svoje družine

Naš tedenski pregled

V četrtek so zečeli veljati pariški sporazumi, brez posebnih slovesnosti, pa vendar s precejšnjim poudarkom v tisku. Ta poudarek je bil različen — kot pač kdo razume pariške sporazume. In takih mnenj je precej, mnogo več, kot je običajno pri nekaterih drugih važnih mednarodnih dogodkih, kjer lahko že kar vnaprej pričakujemo dve kliširani mnenji kot izraz obeh blokov. Za pariške sporazume pa je značilno, da jih vidi vsak po svoje.

Za Adenauerja gre predvsem za obnovitev nemške suverenosti, za nemške socialne demokrate pa je prav v tem pomanjkljivost, ker je suverenost omejena na Zahodno Nemčijo in ker dogodek ne olajšuje združitve Nemčije, temveč ji rajši pripravlja nove ovire. Za nekatere stranke Adenauerjeve vladne koalicije, ki sicer ploskajo suverenosti in oboroževitvi, pa pomenijo poleg tega neželeno odpoved nekaterim zahtevam v Posarju.

V Ameriki vidijo v pariških sporazumih predvsem 12 nemških divizij kot izpopolnitev svoje strateške zamisli, torej zmago v dolgi bitki za nemško oboroževitev. V Parizu razumejo sporazume bolj kot potrebno zlo, kot sredstvo za omejitev nemške oboroževitve, ki bi jo sicer ZDA verjetno tako ali tako izsilile. Čeprav v Londonu načelno ne nasprotujejo oboroževitvi Nemčije, pa vendar vidijo v njej — in to je končno tudi pariško mnenje — ceno, ki jo je bilo treba plačati, da se Washington omehča in pristane na pogajanja z Vzhodom. Na Vzhodu spet razumejo uveljavljenje pariških sporazumov kot preporod nemškega militarizma in ogrožanje varnosti v Evropi. Zaskrbljenost zaradi nemške oboroževitve se pojavlja še marsikje, zlasti tam, kjer so med zadnjo svetovno vojno občutili pruski škorenj. Večja pa je zaskrbljenost zaradi vprašanja, kako bo četrtkov polog ratifikacijskih listin vplival na sicer mnogo obetajoči razvoj mednarodnih odnosov.

Toda razpravljanje o tem, ali so bili pariški sporazumi potrebni ali odveč ali celo škodljivi, pravzaprav ni več aktualno. Sporazumi so tu, z deponiranjem ratifikacijskih listin so tudi praktično, v veljavi. Nemčija bo z ameriško pomočjo začela vzpostavljati svoje «Streitkraefte», vojsko, letalstvo in mornarico, v ponedeljek jo bodo tudi dejansko sprejeli v atlantski pakt, kljub njeni suverenosti bodo ostale ameriške, angleške in francoske čete na njenem ozemlju in vse pravice glede sklepanja mirovne pogodbe ostanejo še nadalje pridržane velesilam. To je stvarnost, s katero se je težko bosti. To so uvideli tudi v Moskvi in zato ubrali drugačno pot, ki psihološko nikakor ni zgrešena: največja popustljivost in spravljivost, kar se tiče Avstrije, ker se ravna po receptu, ki ga je ZSSR predlagala tudi za Nemčijo, obenem pa določena trda politika glede Nemčije.

Glavno vprašanje je zdaj kako dalje? Na to vprašanje pa tudi na Zahodu ne vedo pošteno odgovoriti, namreč vsaj v tem smislu ne: je mogoče razumno pričakovati, da bo ZSSR pristala na takšno rešitev nemškega vprašanja, ki bi priznavala obstoj pariških sporazumov in njihovo veljavnost za združeno Nemčijo, in če tega ni mogoče pričakovati, kakšen smisel je imelo siliti z enostranskim obravnavanjem nemškega vprašanja? Ali na drugi strani: če naj formula pariških sporazumov za vsako ceno obvelja, kakšne perspektive lahko odpirajo pogajanja?

Vendar so vsa ta vprašanja bolj navidezno kot dejansko resnična. Delna razlaga za to trditev je že v različnih pogledih na pariške sporazume v samem zahodnem taboru, ki smo jih navedli v uvodu.

Zato je tudi razumljivo, da se je javno mnenje v svetu zadnji teden mnogo bolj zanimalo za razgovore veleposlanikov na Dunaju kot za uveljavljenje sporazumov, ki so že nekaj časa veljali za resničnost, in pri katerih je šlo pač za zaključek enega izmed dejanj (upajmo, da zadnjega) hladne vojne, medtem ko odpira dunajska veleposlaniška konferenca nove perspektive. Ne samo zato, ker so se tam znašli za isto mizo predstavniki vseh štirih velesil, Vzhoda in Zahoda, obeh blokov, temveč predvsem zato, ker se je pokazala dejanska možnost sporazumevanja in ker je že zdaj, čeprav konferenca še ni zaključena, že mogoče govoriti o resnih uspehih.

Pa četudi upoštevamo omenjeno sovjetsko taktiko, ki odsvetuje prenagljeno posplošenje, lahko vendarle rečemo, da so ne le dani pogoji za pogajanja z upanjem na uspeh, temveč da je mogoče govoriti tudi v volji, da se ti pogoji izkoristijo. Po drugačni poti danes ni mogoče iti in čeprav je težav in ovir še mnogo, čeprav stališče te ali one države razvoj prej zavira kot pospešuje, tega še ne moremo tolmačiti z voljo, da se razvoj zaustavi in da se možnosti mirnejšega sodelovanja razbijejo. Morda je to tu ali tam izziljeno — toda končno gre za rezultat, ne pa za moralni proces.

Prav danes se sestanejo v Parizu trije zahodni zunanji ministri, da bi razpravljali o vprašanjih v zvezi s konferenco štirih. Prvo, kar je treba ugotoviti, je to, da sploh ni več govora, ali naj do konference pride ali ne. Zamisel pogajanj je prevladala; po izvršenih formalnostih v zvezi z ratifikacijo pariških sporazumov tudi Dulles ni imel več rezervnih argumentov. Drugo je dnevni red konference — in o tem bodo ministri predvsem razpravljali. Pot so jim pripravili izvedenci, ki so se sestali v Londonu s sodelovanjem Zahodne Nemčije. (Naj dodamo: Adenauer je

(Nadaljevanje na 6. strani)

Film o življenju in delu maršala Tita

Te dni prikazujejo v Jugoslaviji film o življenju in delu maršala Tita. Film je snemalo filmsko podjetje Jugoslovanske ljudske armade «Zastava film» po scenariju novinarja Tihomira Stanojevića, ki je skupno z Boškom Vučinićem film tudi režiral. Režiserja sta iz obilnega materiala, fotografij in dokumentov predvojne dobe, narodnoosvobodilne vojne in povojne dobe, filmskih žurnalov, domačih in tujih, izbrala najpomembnejše dokumente in jih mojstrsko povezala v zaokroženo celoto. Film veže eno uro pozornost gledalca na najvažnejše momente iz življenja voditelja jugoslovanskih narodov, obnavlja spomin na huda leta predvojne ilegalne borbe, na junaško narodnoosvobodilno vojno, divjanje okupatorjev in njihovih pajdašev med vojno in na povojna leta obnove in izgradnje.

Film nas vrača 62 let nazaj v Hrvaško Zagorje, čigar ljudstvo se je stoletja borilo proti osvajalcem in fevdalni gospodi za «staro pravdo», v vasico Kumrovec, kjer se je 1892 hrvaškemu kmetu Franji Brozu in slovenski kmetici Mariji roj. Javoršek rodil sedmi otrok, ki so mu dali ime Jože. Tu je Jožа rasel v mali tesni kmečki hiši skupno s svojimi brati in sestrami. Tu je v vaški šoli spoznal prve otroške radosti in napore. Od tu je, po končani osnovni šoli, kot mnogi kmetski sinovi, za katere ni bilo doma prostora, odšel za vajenca h ključavničarju Nikoli Karasu v Sisek, kjer je prvič v življenju stopil v stik z napredними mladimi delavci. Dnevi so potekali v težkem delu vajenca, noči v učenju.

Fotografija s ponarejenega kanadskega potnega lista, s katerim se je Tito vrnil v domovino

Po mojstrskem izpitu je nastopil težko pot delavca — s trebuhom za kruhom, najprej v Kamnik, zatem na Češko, Nemčijo, v Avstrijo, od koder se je vrnil, pred izbruhom svetovne vojne v Zagreb, kjer so ga mobilizirali v 25. domobranski polk. Ker je agitiral proti vojni, so ga zaprli v trdnjavo Petrovaradin, zatem poslali na rusko fronto, v Galicijo in Bukovino, kjer je bil pri Oknu ranjen in zajet. Trinajst mesecev so ga zdravili v bolnici v Svijažesku, zatem pa je delal na progi, živel pri Kirgizih v sibirski stepi. Ob izbruhu revolucije je stopil v Rdečo internacionalno gardo. Po vojni se je vrnil v domovino, kjer se je kot delavec mehanik, stalno zasledovan po policiji, posvetil borbi za pravice delovnih ljudi. Povsod, kjer je delal, v mlinu v Trojstvu pri Zagrebu, v ladjedelnici v Kraljevici, v tovarni vagonov v Smederevski Palanki, je razvijal živo sindikalno in partijsko akcijo med tovariši. Življenje in delo v temnih delavnicah, siromašnih izbah in nezdravih zaporih ga je skalilo v klenega revolucionarnega borca.

Kot sindikalni funkcionar in tajnik partijske organizacije Zagreba se je še bolj posvetil borbi za pravice delovnih ljudi. Po nalogih partije je često potoval na Dunaj, v Moskvo, Pariz, kjer je vodil akcijo za pomoč borbi delovnega ljudstva Španije. Ves čas je budno pazil na rastočo nevarnost nove svetovne vojne, ki sta jo pripravljala Hitler in Mussolini. V skrbi za usodo svoje domovine se je ilegalno vrnil v Jugoslavijo, prevzel vodstvo Partije, ki se je pripravljala na usodne težke dneve. Na V. partijski konferenci v Zagrebu je Tito izjavil: «Prihodnjo konferenco moramo imeti v domovini„ osvobojeni od okupatorja in kapitalistov».

Na kapitulacijo vlade Cvetković-Maček pred Hitlerjem 25. marca 1941 je ljudstvo odgovorilo s 27. marcem. Hitler je rohnel, besnel, grozil. Moral je odložiti pohod na Sovjetsko zvezo, da bi napadel Jugoslavijo, jo pokoril, oropal, spremenil v ruševine. Tisti, ki so bili poklicani organizirati odpor, kralj in vlada, so zbežali in prepustili ljudstvo na milost in nemilost okupatorjem. Toda ljudstvo ni ostalo samo. Komunistična partija, pod vodstvom Tita, je 7. julija 1941 pričela borbo za svobodo, borbo na življenje in smrt. Tito je postal simbol borbe, zmage, svobode. Titovi borci se osvobajali vas za vasjo, mesto za mestom v borbi z okupatorjem, ki je pošiljal nove in nove divizije v borbo. Na uspehe partizanov in radost osvobojenega ljudstva so nemški nacisti, italijanski bolgarski in madžarski fašisti skupno z domačimi izdajalci odgovarjali s povečanim terorjem, požigi, množičnim streljanjem, vešali, zverstvi. Na divjanje okupatorjev in njihovih opričnikov je ljudstvo odgovorilo s še večjim odporom. Rasla je, bosa, lačna, toda nezadržna, nepremagljiva Titova armada. Večalo se je osvobojeno ozemlje, rasla je in se razvijala ljudska oblast. Osvobojeno Užice, zgodovinska zasedanja AVNOJ v Bihaću in Jajcu so bili samo prvi spomeniki nove Jugoslavije. Kot mnogi drugi je propadel tudi obupen poskus Hitlerja, da z napadom padobrancev na Drvar uniči vrhovni štab. Z otoka Visa je Tito vodil borbo partizanskih enot širom po Jugoslaviji, zagotavljal zavezniško pomoč za borce, ranjence in begunce, utrjeval v stikih z zavezniki mednarodni položaj Jugoslavije, pripravljal narodnoosvobodilno vojsko za končen obračun z okupatorji in izdajalci. Z ogromnimi žrtvami borcev in ljudstva so bili osvobojeni Makedonija Srbija Beograd in ostali kraji v borbi s pobesnelimi okupatorji in izdajalci, ki so pri umiku ubijali, pižigali in skušali vse uničiti. Nezadržno je nastopala Titova armada, nosеč svobodo tudi mučeniški Istri, Slovenskemu Primorju in Trstu.

Ob spominu na ogromne žrtve, pogledu na požgano in uničeno domovino se ljudstvo ni prepustilo zmagoslavnemu veselju, temveč je takoj pričelo delo za obnovo domovine. Bilo je tudi potrebno z dobrimi sosedskimi odnosi utrditi novo državo. Po podpisu sporazuma o prijateljstvu s Sovjetsko zvezo v Moskvi je Tito obiskal Varšavo, Prago, Sofijo, Budimpešto in Bukarešto, kjer ga je ljudstvo navdušeno sprejelo. Prav tako je jugoslovansko ljudstvo prisrčno pozdravilo voditelja bolgarskega ljudstva Dimitrova, ki je navdušeno govoril o neločljivem prijateljstvu. Ti dokumenti zgovorno dokazujejo, kako zlagana, neljudska je bila kasnejša gonja Informbiroja. Lepim besedam o prijateljstvu in medsebojni pomoči je sledil nepričakovan napad. Že prvo pismo z dne 27. marca iz Moskve je dalo namig sosedom Jugoslavije, naj poteptajo pogodbe o prijateljstvu, znak za postavljanje žičnih ovir na meji, znak za rafale na mirne čuvarje Jugoslavije, znak za preganjanje jugoslovanske nacionalne manjšine v informbirojevskih državah. Jugoslavija je morala pričeti borbo proti poskusom napada na njeno neodvisnost, za zmago pravice in resnice. Na informbirojevsko propagando in poskuse negiranja narodnoosvobodilne vojne je maršal Tito na kongresu invalidov 1951 v Beogradu med drugim izjavil: «Država, ki ima na desettisoče, na stotisoče invalidov, dokazuje, da se je borila na življenje in smrt. Vi ste žive priče. Če mislijo, da ni več mrtvih prič, katerih grobovi so še sveži, naj ne mislijo, da bodo molčale žive priče, ki jim bodo zopet rekle: Ne dovoljujemo vtikati se v našo državo, v naše pridobitve, za katere smo trpeli in za katere se bomo ponovno borili, če bo potrebno...»

Tito na obisku pri mladinski delovni brigadi

Pred monolitno enotnostjo in odločnostjo jugoslovanskega ljudstva se je zlomil pritisk Informbiroja in poskus izolacije Jugoslavije. Iz raznih držav so pričele prihajati delegacije, ki so spoznale jugoslovansko stvarnost. Z doslednо borbo za mir, za pravice malih narodov, za sodelovanje med narodi v Združenih narodih je rastel ugled Jugoslavije v svetu. Doma pa je Jugoslavija nadaljevala pot socialističnega razvoja in napredka. Pričela je decentralizacija državne uprave. Delovni ljudje so dobili upravo podjetij in tovarn v svoje roke. Stvarna demokratična uprava se pričenja šele tam, kjer prenehajo upravne funkcije države v gospodarstvu, je izjavil maršal Tito na VI. kongresu ZKJ. Delovni ljudje so postali gospodarji svoje usode. Z izvolitvijo maršala Tita za predsednika republike so narodi Jugoslavije izrazili Maršalu še enkrat svojo veliko zahvalo, zaupanje in ljubezen.

Ljubezni ljudstva je bil in je predsednik Tito deležen povsod, na vsakem koraku, pri obisku tovarn, gradbišč, na potovanju pri vsakem stiku z ljudstvom, iz katerega je zrastel, s katerim je ostal vedno tesno povezan, iz katerega črpa življenjske sokove za naporno borbo. Stevilni so v filmu prizori, ki kažejo kako tesno je predsednik Tito povezan s svojim ljudstvom, kako so mu vsi kraji in ljudje Jugoslavije enako dragi, kako skrbi in misli na vse, prizori, ki dokazujejo, da je Tito vzor človeka.

Če bi hoteli v nekaj besedah oceniti film «Dokumenti enega življenja», bi ga mirne duše lahko ocenili kot film, ki objektivno prikazuje skladno povezane fragmente stavne epopeje borbe narodov Jugoslavije za svobodo, za neodvisnost, za pravice, za iskrene, poštene mednarodne odnose, za mir, za boljše življenje delovnega ljudstva, za socializem, borbe, ki je neločljivo povezana in ki izpolnuje vse življenje maršala Tita.

BOZO BOZIC

NAŠE NEDELJSKO BRANJE

NA OBISKU U BRDIH

Prispevek za naš mladinski literarni natečaj

Kamnite hiše in više sive skale. To so Brda kot jih vidim danes po tolikih letih. Niso Kras, pust in ožgan, Brda so zelena, le gori nekje mehča sivina kriščeče barve. Drugače pa ista milina, ista tihota — Kras in Brda, vse nemo. Samo srca govore z naravo in ko pripeka sonce, se sklanja človek na njivah in je videti kot mogočna postava, upodobljena z mojstrsko roko v mramor ali na platno. Pretresljiva daritev na oltarju narave — za življenje.

Hiše nametane po gričih, kot da bi jih ustvarjala otroška fantazija. In vendar je ta enostavnost ravnih črt tam na gričih kot priča že minulih let notranje harmonije mojih ljudi. Ti moji ljudje so močni, bogati. Ne, niso barbari! Moji ljudje molčijo — v srcu jim je vse.

Namenil sem se k teti Anici. Strma pot in ostri kamni pod žgočim soncem so me utrujali. Sence so govorile izza kamnov, izza dreves, kot da bi bile priča človeškega boja z naravo. Tod vsak dan gonijo naši ljudje živino na pašo; tod vsak dan vlačijo košare sena, kopajo trdo zemljo, da obrode trte. Oče, mati— Brda! Tako mi je, da bi zapel soncu in zemlji. Toda ustne so suhe, nabrekle in sveti molk umirja tisočere občutke. Tedaj obrnem pogled v nižine; isti molk, ista pretresljiva tišina. Meja! Kaj res da meja seka srca? Prvemu, ki bi ga srečal ob poti bi stisnil roko, ga objel; rekel bi mu — brat, pa naj bo Slovenec, Italijan, Nemec, Francoz. Brat! A' vem, pogledal bi me in šel dalje. Meja! In človek se niti ne povprašuje čemu? Kdo naj da opravičljiv odgovor?

Daritev se nadaljuje — v večnost.

* * *

— Vanko!

Zdrznil sem se, kakor da bi se prebudil. Na klancu pod vasjo je stala teta.

— Teta! — sem zaklical.

— Oh Vanko, zakaj nisi nič sporočil da prideš...

Molče sva šla proti domu. Kmalu sva bila v vasi.

— Zdravo Franče!

— Hej, koga vidimo!...

Vsem sem stisnil roke, pa sem čutil v svojih gladkih dlaneh trde žulje teh mojih ljudi in bilo me je sram. V duši sem jih videl, mogočne postave, s krvavimi rokami in raskavo kožo. Oh, ti moji ljudje!

— Sedi, počakaj malo, grem natočit vina... Helena, Helena! Vanko je prišel!

Nisem je poznal, Helene, čeprav mi je bila sestrična.

— Vanko..! — Vstal sem, skoro začuden ob pogledu na to šestnajstletno plavolaso dekle visoke postave, ki me je skoro boječe pogledala.

—Helena!... Mislim, da se prvič vidiva, kajne? Študiraš?

— Drugi letnik učiteljišča.

Teta je prinesla pršuta in vina. Kmalu sem se udomačil in vprašanj ni bilo konca. Toda človek se izgubi v malenkostih, ko se po dolgem času spet sreča s prijatelji. Ne more z besedo razodeti tega, kar ga teži v notranjosti; to razodene s pogledom, z — molkom.

— Kako pa je pri Doleničevih? — sem vprašal. V tistem trenutku se pokaže na vratih suh, že skoro siv človek. Bil je Jože Dolenjčev, nečak moje stare matere.

— Kako si zrastel, Vanko! Kaj si že dohitel očeta?

— Kaj hočete, divja trava rada raste. — sem mu odgovoril in vsi smo se zasmejali.

— Pridi k nam, pokusil boš naše vino. Pridi!

Šel sem. Po lužastem dvorišču in po lesenih stopnicah sem vstopil v temno, zakajeno sobo. Otroci so se skrili; bali so se. Bila je videti zadrega še pri Dragu, Jožetovem bratu.

— Danica, Milka, pozdravita gospoda! — je zaklical Jože. Mali dekleteci sta se približali in mi boječe podali roko. Gledal sem njihove oči in taka radost je objela mojo dušo, da sem za trenutek onemel. Blagi otroški pogled, tako odkrit in jasen, v tebi je ista tihota, ista milina, ki jo berem v zemlji! V tisti zemlji, ki je že otrokom šla v kri in jim pritisnila svoj žig. Narava, človeška daritev na tvojem oltarju je veličastna!

— No, povej kaj o vas. Kaj je z vami? Tako malo pišete... — je začel Jože in pripovedoval sem jim vse od začetka. Ukazal je Danici naj pripravi nekaj masla, da ga bom nesel domov. Ti ubogi ljudje koščene postave, skoro pobožno zbirajo s trdimi rokami sledntje drobtinice, da jih podarijo tistemu, ki ga ljubijo.

— Pa reci vašim, naj nas kaj obiščejo... Oh, ta meja! — je vzkliknil. — Bom, na svidenje. — Stisnil sem ji roko in Jožetu sem videl dvoje solz polzeti po licih. «Kdo ve, če vas bom še kdaj videl» sem mu bral v srcu. To je bil moj človek.

— Zbogom!

— Zdravo!

Spet sem odšel po lužastem dvorišču. Teta Anica me je čakala z dvema kokošema na cesti. Pozdravil sem vse in vsem sem bral v dušah eno in isto: globoko ljubezen in preprostost.

Oh, ti moji ljudje!

FILIBERT BENEDETIC

ZA MLADE IN STARE

Pastirček Peter in čarovnica Hudomora v 3. dejanju mladinske igre «Pastirček Peter in kralj Briljantin», ki je navdušila našo mladino

CUC - ENA IZMED STROKOVNIH ORGANIZACIJ ITAL. ŠTUDENTOV

Akademski filmski centri zahtevajo tečaje o zgodovini filma na italijanskih univerzah

CUC je bil v Trstu ustanovljen že lansko leto, pred mesecem dni pa je bila ustanovljena goriška sekcija Kaj ovira razvoj akademskih filmskih centrov

Na večini italijanskih univerz obstajajo študentovske strokovne organizacije, ki se ukvarjajo z različnimi problemi našega kulturnega življenja. Imamo tako CUS — Centro universitario sportivo, ki se ukvarja s športnimi problemi, imamo CUM — Centro universitario musicale, ki skrbi za koncerte in splošno glasbeno vzgojo, CUC — Centro universitario cinematografico, ki skrbi za filmsko vzgojo akademikov, in druge. Od vseh teh je najbolj različen CUS, ki je imel prednost že v času fašizma, in ki dobiva danes znatne podpore ne samo od univerze, ampak tudi od CONI.

CUC — Centri universitari cinematografici, to je pa naše akademski filmski centri niso nekake filmske akademije, iz katerih bodo prišli bodoči filmski igralci in režiserji, ampak klubi, v katerih se zbirajo tisti akademiki, katerim pomeni film tudi vzgojo in ne samo zabavo. Tako skrbijo ti filmski centri za predvajanja raznih filmov, ki so v preteklosti ali sedanjosti nekaj pomenili z estetičnega stališča, skrbijo za predavanja o filmski kulturi, ki jih imajo priznani filmski kritiki, skratka skrbijo za to, da bi akademska mladina čutila estetske vrednote filma, ne pa videla v filmu samo dveurno zabavo.

Prvi akademski filmski centri so nastali pred sedmimi leti in živijo zelo skromno življenje. Dobivajo redno podporo od predstavniškega telesa študentov na univerzah, to je od tribunalov, na kakšni univerzi dobijo podporo tudi od rektorja, drugače pa se morajo naslanjati izključno na članarino članov, ki je po navadi zelo nizka. Vse univerze nimajo še takšnega organa in nekatere (Macerata, Messina, Pavia) so jih ustanovile šele pred kratkim.

Sedaj, ko so se ti centri razvili, so sprožili tudi zamisel, da bi se na univerzah (vsaj na slovstvenih fakultetah) poučevala tudi zgodovina filma, kot se že poučuje zgodovina glasbe. Vsakdo mora namreč priznati, da film ni samo gola tehnična pridobitev, ampak da je mogoče s filmom izraziti tudi umetniško moč režiserja, igralca, scenarista, pisatelja. Z druge strani je film prikazal na belem platnu dela svetovno znanih pisateljev in dramatikov. Film je namreč danes prav tako umetnost kot je umetnost gledališče. In le malo jih je, ki nočejo tega priznati, češ, film je samo mehanična tvorba, ni nič umetniškega v njem.

Tega dejstva, da je namreč film umetnost, se zavedajo tisti akademiki, ki hodijo k filmskim predstavam, ki jih prirejajo akademski filmski centri. Sicer pa obstajajo filmski krožki tudi med neštudenti v Trstu in jih imamo kar tri. Na nekaterih univerzah pa nočejo akademske oblasti priznati tega dejstva, nerodno in neumno se jim zdi, da se akademiki zbirajo brez njihovega «pokroviteljstva» in skušajo na vse mogoče načine ovirati delo teh filmskih centrov. In namesto, da bi imeli filmske predstave v kaki predavalnici univerze, morajo biti ob nemogočih urah v najbolj nemogočih zakotnih filmskih dvoranicah. V Rimu, n. pr. kjer ima univerza obilo predavalnic, kjer bi se lahko namestil filmski aparat in belo platno, se morajo ljubitelji umetniškega filma — ki jih je 1600 — zbirati v zakotnih dvoranicah, ki so včasih last duhovnikov in v teh seveda ne morejo predvajati vseh tistih filmov, ki bi jih hoteli. V letošnjem letu pa je obstajala nevarnost, da bo moral CUC v Rimu zaključiti svojo dejavnost, ker ni bilo mogoče dobiti v celem Rimu ene dvorane, kjer bi se predvajali enkrat tedensko filmi za akademike. Na nekaterih univerzah profesorji celo ovirajo delovanje CUC, na drugih pa nočejo nič slišati o uvedbi novega tečaja o zgodovini filma na univerze. Sicer se mora o tem izjaviti ministrstvo. V Trstu pa kažejo univerzitetne oblasti precejšnje razumevanje za delovanje tega organizma.

CUC je bil v Trstu ustanovljen v lanskem letu in je lani imel redne nedeljske predstave v kinu «Italia», letos pa jih ima v «Teatro Nuovo» vsako nedeljo zvečer. Letos so priredili osebni ciklus sovjetskega režiserja Eisensteina, ciklus o italijanskem neorealizmu in ciklus komičnega filma. Priredili so tudi nekaj predavanj in nekaj predvajanj dokumentarijev, ki so jih CUC stavili na razpolago tuji diplomatski konzulati. CUC šteje v Trstu 600 članov. Pred približno mesecem dni je ustanovil tudi goriško sekcijo, ki ima filmske predstave v gledališču Verdi ob nedeljah zjutraj. V Gorici predvajajo sedaj ciklus o italijanskem realizmu na čast deseti obletnici vstaje, v tem akademskem letu pa bodo predvajali še osebni ciklus francoskega režiserja Claira in nemškega režiserja Pabsta.

Predstave potekajo na ta način: najprej obrazloži kak akademik ali kak filmski kritik publiki pomen dotičnega filma, režiserjevo osebnost, osebnost kakega igralca, nato se vrti film, včasih pa se razvije nato še diskusija o filmu.

Druga ovira za delo CUC so zakoni javne varnosti in pristojbine za SIAE, to je pristojbina na vstopnice. Letos je bil pri nacionalni zvezi italijanskih študentov ustanovljen «Ufficio Cinema UNURI», ki skrbi za koordinacijo vseh CUC, ki so razstreseni po vsej republiki in ki posreduje v raznih kinotekah in pri filmskih družbah, da se dobijo filmi ceneje. Pred kratkim je začel ta organ izdajati mesečni — tako upamo — «Bollettino», kjer bodo obravnavani razni problemi akademskih filmskih centrov in kjer bodo našli svoje mesto tudi kritični članki o filmski umetnosti.

Priznati je treba, da so CUC s svojo delavnostjo izkristalizirali okus in izbirčnost mnogih akademikov, ki so poprej hodili v kino, samo z željo videti Marilyn Monroevo ali pa Sophio Loren, oziroma njuno nagoto. Želeti je treba, da akademske oblasti končno spoznajo važnost, ki jo imajo filmski centri za kulturno vzgojo akademske mladine in da se ti filmski centri čimbolj razvijejo in okrepijo.

m. v.

S prvomajske proslave na stadionu „Prvi maj"

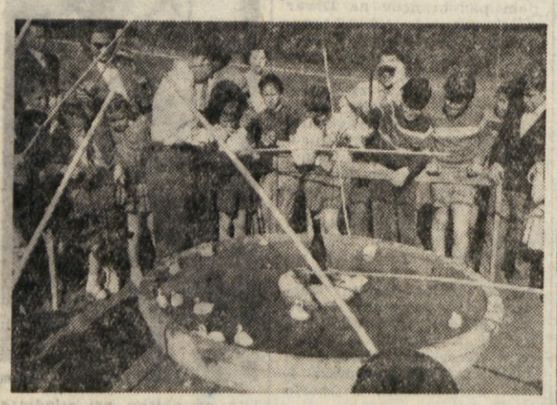
Dekleta in fantje iz Brega zanjejo s svojimi nastopi čedalje več uspehov in bodo lahko kmalu nastopili s samostojnim programom

«Ena, dva, tri, žoga v glavo priletil» Čeprav je bil kiosk namenjen predvsem najmlajšim, so se ga posluževali tudi starejši

Skupina slovenskih srednješolcev, ki so plesali gorenjske narodne plese, se je po nastopu seveda obvezno fotografirala

Tudi najmlajši so prišli na svoj račun: lov na račke je bila posebnost zase, ki je privabila tudi starejše mladince

Kavkaške pravlijce

Preden bi vsaj nekaj besed posvetili novi knjigi v zbirki pravljic Mladinske knjige, lahko z veseljem ugotovimo izredno bogato dejavnost na področju izdajanja mladinske literature. Morda je pač naključje, da smo v začetku leta dobili veliko število mladinskih knjig. Toda če izdajam Mladinske knjige prištejemo še knjige, ki jih za najmlajše bralce, daje na knjižni trg mariborska založba Obzorja, potem smemo reči, da je naša mladina danes dobro, ali celo, zelo dobro, preskrbljena s kvalitetno literaturo.

Kavkaške pravljice so izšle v zbirki, v kateri smo dobili doslej že pravljice mnogih narodov. Kavkaške pravljice naj bi morda, vsaj po mnenju nekaterih, predstavljale izbor azijskih pravljic z vsemi značilnostmi te dežele. Toda kdor bo iskal v njih vzhodnjaškega eksotikuma, bo prav gotovo razočaran. Toda to ne pomeni, da te pravljice niso zanimive. Nasprotno. Za mlade bralce bodo gotovo zelo privlačne. Prav gotovo ima za to največje zasluge pisatelj France Bevk, ki je napisal knjigo teh pravljic, po kavkaških motivih. Bevka pa dobro poznamo kot odličnega mladinskega pisatelja, da bi mu mogli odrekati zasluge pri kvalitetah te knjige. Bevk zna pisati za mladino, pa če opisuje dogodke iz svoje mladosti, če prikazuje življenje primorskih ljudi ali če piše pravljice. Prav gotovo se tem pravljicam močno pozna Bevkovo pero. Na drugi strani pa so tudi pravljice same po sebi dovolj zanimive in pestre, da bodo zanimive in privlačne za mlade bralce. Kot je Kavkaz narodnostno pisana dežela z ostalinami vseh najrazličnejših kultur, tako so pisane tudi kavkaške pravljice, pa tudi basni in šaljive pripovedke, ki so našle mesto v tej knjigi.

Pohvalili pa bi tudi dobro opremo in skladne ilustracije.

NAŠ FILATELISTIČNI KOTIČEK

Kako si napravimo filatelistični album

V tržaški okolici in tudi mestu samem se je v zadnjem času povečalo zanimanje za filatelijo med skupinami dijakov, ki obiskujejo strokovne šole in nižjo gimnazijo. Tu pa tam vodi te skupine kaka starejša oseba in brez dvoma je gotovo, da izkušena oseba mnogo pripomore k pravilni ureditvi znamk in navede mladino k urejenemu zbiranju. Ali bo ta mladina vztrajala pri zbiranju ali pa se bo v kratkem razdobju zbiranja naveličala? Znano je namreč, da se ravni v ljudski in srednji šoli mnogo otrok nauči zbirati znamke, in da to zbiranje opusti potem ko pride v petnajsto, šestnajsto leto, češ, zbiranje znamk je otročarija in se ne spodobi «možaku», da bi se ukvarjal s to malenkostjo. Da to ni tako, nam dokazujejo milijoni odraslih filatelistov po vsem svetu, dokazujejo nam številne revije, katalogi, knjige in celo filatelistični muzeji ter velike mednarodne dražbe, na katerih gredo vsote prodanih znamk v milijone.

Mislimo, da najboljši način, da se otrok naveže na zbiranje znamk, tako da v dorašćajočih letih ne bo opustil zbiranja, je prav ta, da ima jasne pojme o filateliji in da ima predvsem lepo urejen filatelistični album, ter da v njem zbira le določene in urejene zbirke, ne pa vsako znamko, ki jo dobi v roke. Danes bomo obravnavali način, kako si lahko vsak šolar napravi z malim denarjem lep filatelistični album. Prihodnjič pa kaj in kako je najbolje da zbira, ne da bi pri tem potrošil mnogo denarja.

V trgovinah prodajajo raznovrstne filatelistične albume s kriščečimi platnicami in naslovi: «Mundus», «Superla», «Sapere», «Album filatelico», «Francobolli di tutto il mondo» in tako dalje. Ti albumi so namenjeni začetnikom, a so predragi prav za te začetnike. Poleg tega pa so za resne začetnike neprimerni. V veliki večini imajo ti albumi okrog sto listov, od katerih je po eden določen za eno državo. Na listu so vtisnjene nekatere znamke, brez zveze za serijo h kateri spadajo ali za leto, v katerem so bile izdane. Tak album pa stane najmanj 1000 lir. Obstajajo tudi urejeni albumi, a ti so zelo dragi in si jih lahko privošči tisti, ki ima obilo denarja.

Oglejmo si sedaj naš album. Najprej naštejmo vse, kar potrebujemo:

1. Za album 2 cm debeline potrebujemo približno 120 listov čistega belega papirja. Vsakdo si lahko sam izračuna koliko listov bo potreboval, če hoče napraviti debelejši album.
2. Dva kosa precej debele lepenke (kartona);
3. Dva koščka močnega platna;
4. Dva vijaka.

Preidimo k izdelavi našega albuma.

Najprej si kupimo 120 listov belega papirja finejše vrste. V našem primeru naj bodo listi široki 30 cm in dolgi 40 cm. Sicer pa si lahko napravi vsakdo take mere, kot so mu najbolj všeč. Lepše bi seveda bilo, če bi bili listi iz črne lepenke, a ta je zelo draga. Za začetnika zadostuje če ima 120 listov, če pa ima več znamk, si lahko napravi debelejši album. Vzemimo več strani skupaj in napravimo na eni izmed daljših stranic v razdalji 4 cm od zgornjega in od spodnjega roba dve luknjici z napravo, katero rabi čevljar za luknjanje usnja. Luknjici ne smeta biti ne širši ne ožji od vijakove debeline.

Nato vzamemo dva kosa močnejše lepenke v velikosti 31 x 41 cm. To bodo platnice albuma. Prerežimo lepenko 4 cm od daljšega roba proti desni tako, da dobimo dva ločena dela. Da se bo večji del lahko odpiral, odmaknimo ga približno za 1 cm. Nato vzemimo košček platna in ga prilepimo s čevljarskim, mizarskim ali pa s kakim drugim dobrim klejem, tako da objame ves mali del in približno 4 cm velikega dela platnice. Ko se je klej dobro posušil napravimo dve luknjici v ožji del platnice tako da se bosta točno ujemali z onima na papirju. Prav tako napravimo z zadnjo platnico.

Za naš album (120 listov) potrebujemo dva vijaka, ki sta 2 cm dolga. Vijak je iz medenine in nalašč za filatelistične albume. Dobimo ga v večjih papirnicah v sledečih merah: 0,5 cm, 1 cm, 1,5 cm, 2 cm, itd. Torej od dolžine vijaka je odvisna debelina albuma in obratno. Vijaka staneta okoli sto lir.

Paziti moramo, da vijaka tesno stisneta stranice in platnici, ker se drugače lahko listi pri premikanju strgajo. Da se to ne bi zgodilo vložimo nekaj tankih lepenk med stranice.

Ko smo vse to napravili, lahko začnemo sestavljati album. Z nekaj sto lirami smo si napravili lep album. Prvi album bo verjetno malo krevljast, zato pa bo drugi boljši.

Se nekaj. Ali veste zakaj morata biti vijaka? Zaradi tega, da vedno lahko dodajamo liste, ako je album postal pretesen za naše znamke. V tem primeru pa si moramo kupiti debelejše vijake.

Ko smo napravili album, se moramo naučiti pravilno vlagati znamke. To pa je odvisno od vestnosti in čuta za estetiko vsakega posameznika. Marsikdo bo prilepil znamke v albumu, ne da bi jim začrtal s tušem kvadrate, drugi pa bodo narisali za vsako znamko kvadratek. Sicer pa je to že osebna zadeva vsakega zbiralca in se nočemo vanjo vtikati. Vendar pa je nekaj potrebno: zbirke naj bodo lepo urejene, kajti le na tak način bo veselje do zbiranja ostalo tudi takrat, kadar bodo današnjim zbiralcem rojile po glavi druge, «resnejše» skrbi.

ZA NAŠE NAJMLAJŠE

Lenuh

Naš Tomažek ni od muh:
mož poltretji je lenuh!
Nič ne misli, nič ne miga,
samo spi, leži in jé
in želi postati — riba,
kajti ribam — to se ve —
ni potrebno se učiti,
niti v šolo ne hoditi,
saj če v šolo bi hodile,
vse bi čitanke zmočile
in črnilo, bogme da,
v vodi figo se pozna!

o

Tone bo tekmoval

To je pa zares od sile,
vse vezi so popustile,
odletel je še ročaj,
pa povejte, kaj bo zdaj?

Tone praska se po glavi,
ko premisli, tole pravi:
»Ne pomaga mi prav nič,
dela primi se, fantič!«

Vzame atkovo kladivo,
žebelj uravna na tkivo,
tale žebelj, to bo os,
kdo bo tekmovalcu kos?

Pa bo našel kje še kaj,
da pritrdil bo ročaj,
potlej pa ne tekmovanje,
na veliko tekmovanje!

Včeraj glas je šel okrog;
»Tekmovanje bo otrok,
tekmovanje za prvaka,
lepa vas nagrada čaka!«

Zato Tone dela, zbija,
vse vijake brž privija,
da bo skira vsa nared,
ko postavil se bo v red,

v red za tole tekmovanje,
ki pripravljeno je zanje.
In morda bo Tone tisti
prvak na tekmovalni listi?!

A. Rijavec

o

Pesmica o komarju

Na podstrešju, tam med trami
se komar iz sanj predrami,
zdaj je konec zime, mraza kraj,
polje se budi in tihi gaj.

Vse brljavo je siroče,
od gladu se cmeri, joče,
v praznih žepih išče si drobtin,
da bi bilo konec lačnih bolečin.

Žepe vse okrog obrne,
ni drobtine niti črne;
že pograbi strašna ga slabost . . .
Ej, predolg je bil pozimi post.

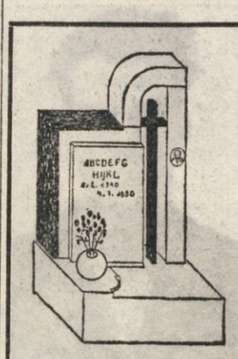
Že se noč pred njim razgrinja,
že življenje v njem izginja . . .
Glej tam miško, v njega zre . .
plane vanjo, jo s kostmi požre.

Golar Manko

IMPEXPORT
TRST, UL. C. BATTISTI 23-I.
Tel. 44-208 - Telegr. IMPEXPORT-TRIESTE
UVAŽA: vsakovrstni les, drva za kurjavo, gradbeni material
IZVAŽA: tekstil, kolonialno blago in raznovrstne stroje
SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSTNE KOMPENZACIJE

MOTOM 48 CCM
DELFINO 160 CCM

Čudoviti motorček, ki vas pelje povsod. Prodaja na obroke do 18 mesecev. Pritikline in nadomestni deli za vse motorje, hitra popravila
Zastopstvo „Gilera"
Moschion & Frisco
Trst Ul. Valdirivo 30 in Ul. XXX ottobre 9
tel. 23-475
Postaja za usluge v Nabrežini: FRANC SIBELIA
ZNIŽANE CENE

AVTORIZIRAN MALI OBRTNIK IZDELUJE NAGROBNE SPOMENIKE IZ NAJBOLJSIH KRAŠKIH IN TUJIH MARMORJEV. SLIKE NA PORCELANU, BRONASTE CRKE IN LUCKE, PRORACUNE BREZPLACNO, POSTAVITEV IZVRSENIH SPOMENIKOV Z GARANCIJO.
Stanko Zidarič
ŠEMPOLAJ ŠT. 4 (Nabrežina)
CENE ZMERNE
OLAJŠAVE PRI PLAČILU
Po najugodnejših cenah po najmodernejšem stilu . . .

AVTOGARAŽA
MEHANIČNA DELAVNICA
STAR
TRST (ROJAN) ULICA MONTE
TELEFON ŠTEV. 35-403

TVRDKA
JOŽEF SILA
UVOZ IZVOZ
VSAKOVRSTNEGA LESA ZA PREDELAVO IN KURJAVO TER JAMSKEGA LESA
TRST - Ulica F. Filzi štev. 23 - Telefon 37-004

Ribarič Ivan
IMPORT ◆ EXPORT
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST — ULICA F. CRISPI 14 — TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 — TEL. 96-510

ONGER
Strauss

Mod. z jekl. dnom 10.500
Mod pozlačen 11.500
Mod. ves jeklen 13.000
Mod. vodotesni 15.300
Mod. zlat 18 k 36.000

Naši kraji in ljudje

DANES VELIK DOGODEK ZA VES BREG

MLAJ - *star slovenski običaj v Dolini*

Od nekdaj imajo v Dolini prvo nedeljo v maju vaški praznik. Na ta dan priredijo fantje ples pod mlajem ali «majem» po dolinsko. Kaj je vsega treba za tako svečano vzdušje?

Starejši fantje skličejo fantovsko «uro» kjer se zberejo fantje od osemnajstega leta dalje. To je navadno mesec ali dva pred prvo nedeljo v maju. Na «uri» izvolijo fantje svojega župana in še nekaj glavnih, kar pa mora ostati tajno.

Za mlaj je treba vitek, najmanj trinajst metrov visok drog. Na vrh droga privežejo do pet metrov visoko češnjo. Nekaj sežnjev pod češnjo obesijo dva venca ali «krunclan», ki sta polna kolačev in rož. Po vsej češnji pa obesijo skoraj štiri sto kilogramov pomaranč in limon. To so bile številke; poglejmo sedaj koliko je pri tem dela.

Fantovski župan določi močnejše fante, da gredo po drog, navadno iz smreke. Ko se smreka doma, jo takoj oklupijo, da se čimprej osuši, nato pa imajo delo «tišlarji», ki morajo deblo otesati, ogladiti in če je upognjeno tudi obteži. Ko stoji drog pokonci je gladek ko jajce in namazan z oljem. Vsako leto se to ponovi, ker se preveč osušen in star drog lahko pri dviganju zlomi.

Zadnje dneve aprila so že skrbi za češnjo. Fantovski župan in njegovi glavni pomagači izberejo primerno češnjo, pa ne samo eno temveč dve, tri, kajti zgodi se lahko, da bo kmet svojo lepo češnjico ljubeče varoval in prespal nekaj noči na svoji njivi. V takem primeru je seveda takoj druga na vrsti. Zgodilo se je, da je nekdo iz «previdnosti» odrekal svoji češnji vrh (šp'č). Češnje brez vrha niso mogli vzeti. Poiskali so takoj drugo, ki ni bila tako lepa in prvi odsekali vrhe, da so lahko drugo izpolnili. Ako je med fanti lastnik češnje, dobijo njemu delo doma pri kmečih, pri drogu, ali kjerkoli.

V soboto približno ob desetih zvečer se tiho izvije iz vasi dolga vrsta fantov. Ce je češnja na levem koncu vasi ali na polju, tedaj zavijejo ont prav v nasprotno smer in pridejo po velikem ovinku do nje. Sele ko pridejo do nje, zvedo vsi prisotni, da je češnji usojeno dvignuti čast fantov in vasi. Ko je češnja odžagana, jo dvignejo z raznim orodjem, rogovilami, vilami in jo nesejo visoko nad glavami v vas. Vse je tiho, luna jim osvetljuje pot, slišijo se le zamolkli koraki in pritajeno norčevanje na račun lastnika češnje in fantov iz sosednjih vasi, ki «ne znajo napraviti mlaja kakor se fantom spodobi», itd.

O polnoči, ko je na glavnem trgu v vasi nešteto mladih in starejših pomagačev, prineso še češnjo. Za trenutek se delo ustavi in vsi ugotavljajo kakšna da je in čigava. Drog je že pripravljen. Na spodnjem, debelejšem koncu je pritrjen velik okrogel kamen, ki pride ves v zemljo. Ko češnjo močno pritrdijo na drog in ji dodajo manjkajoče vrhe, se začne vezanje pomaranč in limon. Ko je tudi to končano, privežejo še zastave, električno napeljavo in mlaj je gotov. Toda še vedno je na tleh. Ob strani so že pripravljeni «kavaleti», to so škarjam podobni navzkrižž zvezani hlodi. Spodaj je zabit tanjši hlod, za katerega fantje primejo na ukaz in longnejo, nakar postavijo spodaj drugi «kavalet», nato tretjega... Ko se že dela dan, se mlaj junaško vzravna polkonci. Fantje in možje si obrišejo potna čela, zvonovi pozdravljajo. Ta trenutek je bil trud pozabljen. Dekleta in žene, ki so ves čas kukale skozi okna in izza vogalov premaga radovednost in stopijo nenote naprej. Težko a zabavno delo zaključi lepa slovenska pesem, ki jo zapojo pod mlajem.

Sedaj imajo delo še aparterji». fantje, ki skrbijo za ples. Ograditi morajo plesni prostor in plesišče zravnati. To pa še ni vse kar imajo. Predijo fantje ob tej priliki. Vsak fant, ki v tistem letu dopolni osemnajsto leto mora prinesti najmanj tri metre visok gober. Tako vstopi prva fante, če določi «fantovska» pa mora plačati še za pijačo ali «likof». Gabre postavijo pred gostilne, pred cerkvena vrata, k vodi sredi vasi, okoli plesišča. Starejši fantje pa prineso topol. Čim debelejši je, tem več velja. Ce pa pomislimo, da ga morajo včasih nositi iz ure in pol oddaljenega kraja, spoznamo, da ni kar tako biti fant, kajti topol se vso pot ne sme dotakniti tal.

Mlaj v Dolini pred 16 leti

V nedeljo zjutraj občudujejo mlaj, hvalijo češnjo, da je lepa, da je velika, da je sramotak komur so jo vzeli. Od mnogih kmetov, ki se tisti dan odpravijo na polje se eden gotovo vrne ves razburjen in jezen. Vpije na fante, da «mu bodo to drago plačali, da jih bo dal zapretiv. Toda kdo je tisti, ki je izbral češnjo? Kdo je šel ponjo? Nihče o tem ničesar ne ve. Cesnjo pa mu seveda plačajo.

Mlaj stoji v nedeljo in ponedeljek; v torek zvečer se zberejo fantje na koncu vasi. Nato se vrnejo na trg in vejo. V določeni razdalji od plesa so zbrani otroci in odrasli. Ko so vrvi odvezane, se mogočni mlaj nagne, zasliši se kratek žvižg skozi zrak, udarec ob tla in že so otroci na njem. Eden je spretnejši od drugega v nabiranju pomaranč. To je veselja, da je vredno gledati.

Vse, kar ostane od plesa in mlaja, veje, drog, gabre in topol, fantje prodajo in zapijejo.

Pravijo, da bo letos po šetih letih imeniten, mogočen mlaj. Toda na žalost, bo namesto češnje bor. Tako seveda pravijo fantje, ki pa jim ne verjamemo preveč; verjetno je to fantovska taktika, da bodo laže odnesli gospodarju češnjo izpred nosa. Na osak način se bomo o tem prepričali danes.

EDVIN SVAB

20 milijonov din nagrad pridelovalcem na Koprskem

Računajo, da bodo letos kmetijske stroke v koprskem okraju dale 4 do 5% več pridelkov

Računajo, da bodo kmetijske stroke v koprskem okraju letos dale 4 do 5 odst več pridelkov. To bodo dosegli z boljšo organizacijo dela v poljedelstvu, z intenzivnim vrtnarstvom, vinogradništvom, s sadjarstvom in z živinorejo. Več skrbi bodo posvečali tudi kmetijskim melioracijam. Porabili bodo več umetnih gnojil. Ljudska oblast pa bo tudi razdelila 17 milijonov din nagrad za njihove uspehe.

Razpisali so natečaj. Natečaja se lahko udeležijo vsa kmetijska posestva v okraju tako državna posestva, zadruge, zadružna posestva in posamezna kmečka gospodarstva ali skupine zasebnih kmetij. Več kmetijskih zasebnih gospodarstev se bo lahko združilo pri skupnem delu le začasno, da bodo skupno tekmovala za nagrado. V ta namen bodo morala skleniti pogodbo o združevanju in naj določijo notranjo ureditev ter razmerje med seboj. Nadalje naj izvolijo odbor, ki jih bo zastopal v natečaju.

Udeležencem, ki bodo sodelovali pri obnovi vinogradov in sadovnjakov, bo okrajni ljudski odbor dodeljeval podpore ali nagrade po naslednjih pogojih:

Nagrado lahko dobijo lastniki ali najemniki zemljišč, ki bodo obnovili najmanj 2000 kv. m vinograda. Vinogradi morajo biti le na nagnjenih in višjih zemljiščih. Trte morajo biti posajene v vrsti najmanj po 180 cm narazen, med trsi v vrsti pa mora biti najmanj 120 cm razdalje. Vinogradi, ki obsegajo nad hektar, morajo imeti vrste najmanj po 180 cm narazen. Zemljišče za nove nasade mora biti prerigolano najmanj 70 cm globoko. Novi nasadi morajo biti dobro oskrbovani. Nagrade bodo delili za nove vinograde, ki bodo posajeni do konca novembra s cepljenkami.

Določene so naslednje nagrade za vinograde:

Nagnjeno ali višj. zemljiš. kv. m	Ravno zemljišče kv. m.	Nagrada (din)
2.000	4.000	10.000
3.000	6.000	16.000
4.000	8.000	23.000
5.000	10.000	31.000
6.000	12.000	40.000
7.000	14.000	50.000
8.000	16.000	61.000
9.000	18.000	73.000
10.000	20.000	86.000

Vinogradniki, ki bodo obnavljali vinograde s korenjaki ameriških trt, bodo lahko prejeli le 70 odst. določene vsote nagrade. vinogradniki, ki bodo obnavljali s ključi, pa samo polovico. Vinogradnik, ki bo obnavljal s ključi, bo moral tudi dokazati, da je dobil ključe iz priznanih matičnjakov. Vinogradnik, ki bo obnovil nad hektar vinograda, bo dobil za večjo površino obnovljenega vinograda toliko več nagrade po prejšnji lestvici.

Za obnovo sadovnjakov pa so določene naslednje nagrade:

za vsako posajeno cepljeno breskev 70 din; za cepljeno češnjo ali višnjo 50 din; za cepljen mandelj ali oreh 40 din; in za vsako drugo posajeno zlahtno, cepljeno sadno drevo 30 din.

Letos sadijo mnogo oljk, ki so jih uvozili iz Italije. V ta namen je okrajni ljudski odbor prispeval 20 milijonov lir. Za saditev teh olik so določene posebne olajšave, za domače oljke pa bodo izplačevali nagrade kakor za češnje in višnje.

Nasad breskev ali hrušk mora biti sortno čist in strnjen ter ne manjši kakor 2000 kv. m. Drugo sadno drevje lahko sadijo tudi razkropljeno, toda posaditi je treba najmanj 25 cepljenih drevesc.

Nagrade bodo dodeljevali tudi za nasade vrtnih jagod in drugega jagodičevja, in sicer po 10 din na kv. m novega nasada, ki mora biti najmanj 1000 kv. m velik.

Letos bodo posvetili tudi vso pozornost semenarstvu, zlasti bodo pospeševali samostojno dejavnost zadrug. Pridelovalci bodo prodajali seme draže in prejemali nagrade.

Na koprskem področju je zlasti pomembno pridelovanje zgodnjega krompirja. Toda krompir se tu izrojeva, tako da se hektarski pridelek krompirja manjša od leta do leta. V okraju je nekaj dobrih pridelovalcev, ki so dosegli pri pridelovanju krompirja lepe uspehe. Tudi za pridelovalce krompirja so letos določene nagrade, če se bodo pri odbiri ravnali po navodilih okrajnega ljudskega odbora in Zavoda za raziskovanje kmetijstva v Kopru in dosegli primerne uspehe.

Po 20.000 din bodo prejeli pridelovalci, ki bodo na zemljišču nad 1000 kv. m imeli manj kakor 5 odst. virusnih rastlin. Po 15.000 din bodo lahko prejeli pridelovalci, ki bodo na najmanj tako veliki površini imeli največ 10 odst. virusnih rastlin, po 10.000 din tisti ki bodo dosegli, da bo na nad 500 kv. m velikem zemljišču največ 5 odst. virusnih rastlin in po 5000 din tisti, ki bodo imeli največ 10 odst. bolnih rastlin. Strokovna komisija bo trikrat pregledala krompirišča.

Za pridelovanje semena pa so določene naslednje nagrade:

Po 20.000 din bodo prejeli tisti, ki bodo pridelali nad 400 kg čistega in zdravega semena lucerne, 10.000 din pridelovalci, ki bodo pridelali nad 200 kg takšnega semena in 5000 din tisti, ki ga bodo pridelali nad 100 kg.

Vrtnarstvo bodo pospeševali s tem, da bodo dajali podporo pridelovalcem pri nakupu šip za tople grede; pridelovalec, ki bo deležen prispevka za šipe, si bo moral urediti najmanj nad 20 kv. m toplih gred.

Živinorejci bodo prejemali nagrade za graditev gnojišč in gnojničnih jam. Preiel bo toliko denarja, kolikor ga bo stal cement. Nadalje bodo na področju vsakega občinskega ljudskega odbora nagradili po enega živinorejca z nagrado 10.000 din po tem, koliko odrasle goveje živine redi na hektar obdelovalne zemlje, kako krmi živino in po nadzoru nad molznostjo krav. Za graditev silosov bodo kmetje prejeli prispevek za 60 odst. gradiva. Razen tega jim bo okraj nudil še zastonj načrte in navodila za graditev silosov. Živinorejce bodo nagrajevali na razstavi živine jeseni v Kopru.

Nadalje so določene nagrade za kmete, ki bodo pripravili letos za svoje posestvo najmanj 35 kub. m. komposta.

Z nagradami bodo podprli manjše melioracije kmetov, ki bodo letis zboljšali nad 500 kv. m zemljišč.

Tekmovanje po razpisanem natečaju se je začelo 1. aprila in bo trajalo do 20. decembra. Nagrade bodo izplačane do konca leta.

Ing. VLADIMIR KINCL

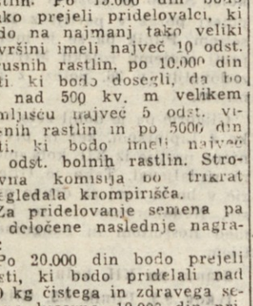
KMETJE VRTNARJI

Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko

FURLANI EDVARD

TRST, Ul. Milano 18

TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti.

Bazzanella Umberto

TRST, UL. F. VENEZIAN 5 — TEL. 24-197

ZASTOPNIK ZA TRST, VIDEM, GORICO IN FLRJ

SCHIRATTI
vinarska kemična sredstva za ohranitev in nego vin

VERMOREL
škropilnice — naprave za žveplanje — razprsilniki

CINGANO
tovarna vinarskih strojev

NARDI
kmetijski stroji

»KARSOLJNE«
proti vsem rastlinskim boleznim (uporablja ga tudi nadzorništvo za javne nasade v Trstu)

GORILNIKI
na nafto in zdravstveni predmeti

PREBENEG MAČKOVLJE

Še vedno brez telefona

Dela na dvorišču šole bodo kmalu zaključili; šola bo dobila lepši izgled saj bodo odstranili vse nepotrebno grmičevje in kamenje, ki je doslej ležalo v njeni okolici. Toda k notranjim popravilom še nihče ni pristopil, čeprav se je učiteljstvo in ravnateljstvo že večkrat pritožilo na odgovorne oblasti. Zdi se, da čakajo na konec šolskega leta in bodo med poletjem popravili, kar se popraviti da. Sola je zelo slabo zgrajena in čeprav je stara šele nekaj let, v notranjosti popolnoma propada. Starši otrok iz Mačkovelj in Prebenega so zaskrbljeni zaradi učnega uspeha svojih otrok. V letošnjem letu so imeli zelo skrajšan urnik in so prav gotovo zaostali za svojimi sovrstniki iz drugih krajev. Zatorej je nujno, da se s popravili začne takoj po zaključku leta in se tako zagotovi v prihodnjem šolskem letu reden pouk.

V Mačkovljah še vedno tožijo zaradi slabe ceste in zaradi telefona, katerega so Mačkovljancem oblasti obljubile že pred leti pa ga še sedaj niso postavile. Za vsako stvar, ki se pripeti, morajo ljudje po slabi, ozki cesti v Dolino. Posebno je nerodno kadar gre za kakšnega bolnika, ki nujno potrebuje zdravniško pomoč.

Velika suša zelo zaskrbljа domačine. Po dolgi zimi je nastopila pozna pomlad, katere skoraj niso občutili, nenadoma pa je pritisnila huda vročina, ki zna škoditi vsem posevkom. Živino že ženejo na prvo pašo, da si privoščі nekaj sveže krme. Živinorejci se boje, da bo krme malo, če ne bo pravočasno dovolj dežja.

V Prebenegu v bližini dvolastniškega bloka gradijo novo vojašnico za finančne stražnike; zdi se, da bo kmalu pod streho.

BOLJUNEC

Obnovitev cerkvice na Pečeh

Sedaj na pomlad je postalo ob nedeljah in praznikih pri nas precej živahno. Posebno prvega maja je bilo veliko izletnikov, ki so se pri nas ustavili. 22. maja bodo na novo svečano otvorili starodavno cerkvico na Pečeh, ki je priljubljena izletniška točka tržaških planincev. Od 1940. l. ko so jo zaprli zaradi okvar v notranjosti in na zunaj, ni bila več tako obiskana. Sedaj pa so zbrali vse dele, ki so ležali tu in tam in jo lepo uredili.

DOLINA

Danes velik praznik

Domači fantje se že več časa pripravljajo na veselico, ki bo danes zvečer ob 19. uri. Vršil se bo tradicionalni ples pod mlajem, ki je vedno privabil k nam veliko ljudi iz okolice pa tudi iz Trsta. Če bo lepo vreme, se bomo prav gotovo veselili do poznega mraka.

PRAPROT

Zadnja pot Karla Kanteta

Karlo Kante je že drugi list, ki se je v razdobju komaj štirih tednov ločil od življenja, čeprav bi bil kljub svoji skrajno hudi in dolgotrajni onemoglosti tako rad še živel, in to čimbolj koristno. Kot železniški upokojenec je kljub svoji slabi okretnosti neprestano vrtal na svojem lepem kosu zemljišča ob hiši in užival ob doseženih uspehih. Saj ga ta zemlja ni mogla prerediti. Pač pa ga je redila moralno in mu bila nekaj neprecenljivega. To čvrsto kraško debelo s takšno čudovito življenjsko silo je črpalo svoje moralne sokove samo iz enega rezervoarja: iz kraške zemlje. To svojstvo, ljubezen in smisel za grudo je v znatni meri prenesel na svojih osmero izredno zdravih in krepkih, delavnih in sposobnih otrok. Pokojnika bomo vsi pogrešali kot moža trdnega kraškega keva, ki se je moral z ženo vred trdo boriti za skromen obstoj družine in kljubovati hudi usodi v oklepu velikih odpovedi temu in onemu. Marsikomu bi lahko služil za svetel zgled.

Ogromna udeležba ob njegovem pogrebu, cvetje, venci, pesmi-žalostinke šempolajskega okteta ob hiši žalosti in grobu — so dokazi kako priljubljen je bil pokojnik. Tako se je za večno, a prerano (v 68. starostnem letu) poslovil od svoje družine.

Kar mu ni dalo življenje, naj mu pokloni domača zemlja, ki jo je visoko cenil in vrednotil; miren sen. Družini izrekamo naše iskreno sožalje.

KROGLJE

Brezposelnost in izseljevanje

V naši vasici se prav tako kakor v drugih vaseh dolinske občine čuti velika brezposelnost, posebno med mladimi ljudmi. Kakor drugod so tudi tu mnogi mladi možje brez poklica in zaslužka. Prisiljeni so misliti na emigracijo v daljne prekomorske dežele. Doslej se je izselila le ena družina v Avstralijo, toda kmalu ji bo sledila druga. Ne vemo kaj bo iz tega, vasi bodo ostale prazne, če bodo odšli tisti, ki so si komaj ustvarili novo družino in tisti, ki so godni za to. Ostali bodo samo stari ljudje. Zaradi tega bi morali novi upravitelji poskrbeti za zaposlitev mladih ljudi, ki tavajo okoli brez dela. Povečati bi se morala industrijska dejavnost v Trstu in oživeti pristanišče. Vaščani so vedno živeli od dela v Trstu in če jim danes to ni zajamčeno, potem jim res ne preostane drugega kakor odhod v tujino.

ŠEMPOLAJ

Tudi slovenska pesem jim je napoti

Ni dolgo tega, ko smo morali z mučnimi občutki zaznamovati pojav, ki spominja na «ero fascista». Nekaterim državnim čuvarjem ni prijala raša pesem in so javno dali duška svojim čustvom tako kot ni to v skladu z njihovo uradno dolžnostjo niti z našimi čustvi, a se manj s človečanskimi in onimi našimi pravicami, ki izhajajo iz londonskega sporazuma. Kaj naj pomeni njihova opazka, da naj gredo mladeniči prepevat slovenske pesmi v Jugoslavijo ali Avstralijo? Ali je čudno, če je ta opazka mladeniče razburila in je malo manjkalo, da ni prišlo do česa hujšega? Naša pesem ima svojo domovinsko pravico na cesti in v lokalu, na deželi in v mestu in je nihče — če ne kali miru in javnega reda — ne sme prepovedati. Upamo, da se to ne bo več ponovilo, ker kri ni voda in so naša narodna čustva in zavest tako močna, da bo naša pesem preglasila še tako močno željo po njenem uničenju. Skrlatinka se je pojavila že v štirih primerih, vendar mislimo, da ne bo zavzela večjega obsega.

Letošnja pomlad je zelo muhasta. Po hladnih aprilskih onih je nastopila nekajdnevna toplota, nato skromna rosa, ki pa je malo zalegla, in za njo spet hlad. Zemlja je žejna in najbolj se to pozna na gmajni in senožetih.

BRIŠČIKI

Mehanična delavnica, ki so jo bili zgradili Anglo-Američani, je malone zaspala. Tukaj ni in niti ne bo možnosti za zaposlitev naših ljudi. Sicer so še vsi domačini zaposleni, a ne vedo za koliko časa.

Potrebno bi bilo, da bi občina postavila na razpotju za Veliki in Mali Repen kažipot

SMRT ZAVEDNEGA VAŠČANA

Pred kratkim je umrl v naši vasi na svojem domu št. 81 87-letni Andrej Hrvat, po domače Tonetov.

Pokojnik je imel številno družino 13 otrok, katere je vzgojil v zavednem duhu. Bil je na splošno spoštovan.

Pogreba se je udeležilo veliko število vaščanov. Domači zbor je zapel nekaj žalostink. Zupnik je počastil pokojnikov spomin s kratkim nagovorom.

Družini pokojnika izrekamo naše iskreno sožalje.

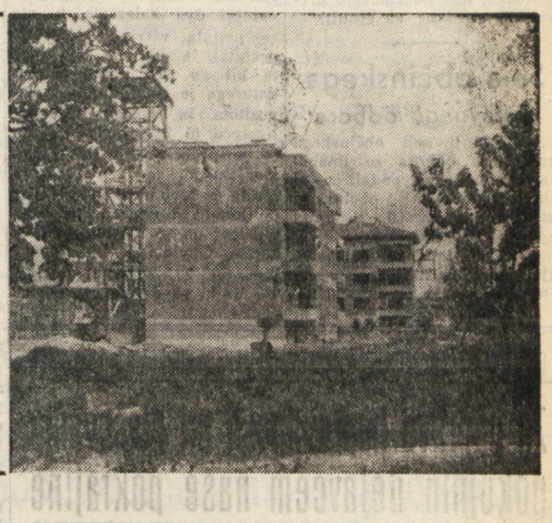
OD NOVE GORICE DO AJDOVŠČINE

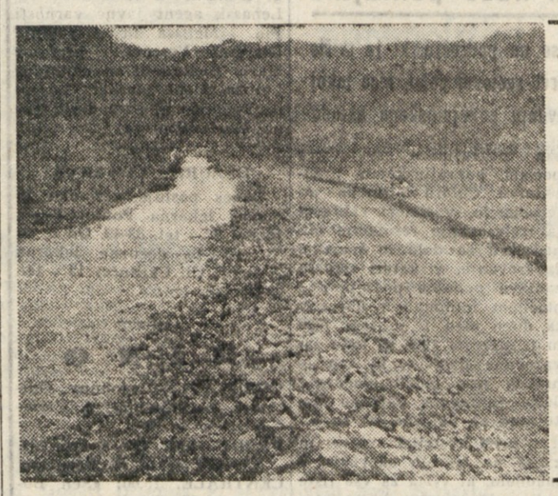
Na mednarodnem bloku pri Rdeči hiši v Gorici je vedno živahno. Tu gre dnevno čez državno mejo poleg velikega števila potnikov iz ene in druge države, tudi mnogo dvolastnikov. Promet z vozili je posebno v jutranjih in poznih popoldanskih urah tako velik, da skoraj ni prostora za vse. Skozi blok pri Rdeči hiši namreč vozijo vozniki izvozno in uvozno blago na osnovi trgovinskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Vsekakor bi morali za dvolastnike odpreti nov blok in tako razbremeniti mednarodnega, ki je potreben predvsem za promet z blagom in za tujce.

Novo poslopje okrajnega ljudskega odbora v Novi Gorici, ki je postalo tudi sedež goriške skupnosti dvanajstih komun, ki bodo imele središča v Ajdovščini, Bovcu, Dobrovem, Cerknem, Idriji, Kanalu, Kobaridu, Komnu, Novi Gorici, Sempetru pri Gorici, Tolminu in Vipavi. Aprila je okrajni ljudski odbor v Novi Gorici sprejel družbeni plan in proračun za letošnje leto. Iz njega je razvidno 18-odstotno povečanje industrijske proizvodnje, kar bo omogočilo zaposlitev novih 340 delavcev in delavk. V kmetijstvu predvideva načrt povečanje proizvodnje za 11 odst. v primeri z lanskim letom. Iz okrajnega proračuna, ki bo znašal nad 477 milijonov din, bodo porabili za komunalna dela 134 milijonov, za kmetijstvo pa 16,5 milijonov din, od tega nad polovico za nagrade naprednim kmetom.

V naselju v Novi Gorici gradijo nove stanovanjske hiše, ki bodo po svoji zunanjosti in praktičnosti lepše od dosedanjih. Stanovanjsko vprašanje v novogoriškem okraju je še vedno zelo pereče, zato je v letošnjem proračunu predvidenih 130 milijonov din za komunalna dela. Od tega bodo zgradili 16 novih zgradb v Novi Gorici in dokončali številne druge stanovanjske hiše.

Predor pod Panovcem v bližini Nove Gorice bo kmalu odprt. S tem bo prebivalcem Sempetra in Nove Gorice za več kilometrov skrajšana pot, ki jo morajo predvsem vozniki prevoziti skozi Pristavo, če hočejo v en ali drugi kraj. Predor bo vodil od Rožne doline skozi gozd Panovec do Nove Gorice in vezal glavno cesto Gorica-Ajdovščina z magistralo v Novi Gorici.

Tovarna pohištva v Krombergu pri Novi Gorici je največja tovarna pohištva v Jugoslaviji. Čeprav je zrasla tako rekoč iz nič v povojnih letih, je lansko leto izdelala okrog 6.000 garnitur pohištva v vrednosti 600 milijonov dinarjev. Torej skoro 20 sobnih garnitur dnevno. Tovarna izvaža svoje proizvode pretežno v ZDA, Anglijo, Francijo, Nemčijo in Turčijo. Izvoz doseže 60 odst. letne proizvodnje. V prihodnjem letu nameravajo še modernizirati izdelavo pohištva in zaposliti 200 novih mizarjev.

Kmet in kmetica na delu v vinogradu pri Craičah. Med kmeti na Goriškem onstran meje je čedalje večje zanimanje za obnovo in rigolanje novih površin za vinograde in sadovnjake. V Sempetru pri Gorici deluje že od leta 1952 zadružno rigolno podjetje «Vinorol», ki ima toliko naročil, da ne more vsem ustreči. Kmetje so namreč spregledali, da se strojno rigolanje izplača, saj stane za 1 ha površine okrog 130.000 din, medtem ko stane rigolanje z ročnim kopom za enako površino najmanj 400.000 din. «Vinorol» je v štirih letih obstoja zrigolal nad 200 ha novih vinogradov in sadovnjakov.

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

PO ZAKLJUČKU GOSPODINJSKEGA TEČAJA V SOVODNJAH

Priporočamo ustanovitev gospodinjske šole v Gorici

Pred dnevi smo poročali o dobro uspelem gospodinjskem tečaju v Sovodnjah, ki se je zaključil z okusno pripravljeno razstavo.

Tudi letos je tečaj pokazal, da je nujno potreben za usposabljanje naše ženske mladine in da zasluži vso pozornost ne le naše javnosti, ampak tudi šolskih oblasti. Menimo namreč, da bi bilo treba gospodinjskemu tečaju nuditi večje možnosti razmaha in omogočiti ženski mladini iz vseh okoliških občin pa tudi iz mesta, da bi obiskovala tečaj. Da bi to bilo mogoče doseči, bi bilo najprej potrebno poučevanje prenesti v Gorico ter ga po možnosti združiti z našo strokovno šolo. Pod takimi pogoji bi lahko govorili o gospodinjski šoli, ki se ne bi omejila samo na večerni pouk, ampak na celodnevno in celoletno šolanje. Seveda bi za dosego tega bilo predvsem potrebno pristajanje šolskega nadzorništva ter namestitev še katere učne moči ter končno izstavitev spričeval. Čeprav je bil gospodinjski tečaj v Sovodnjah samo v večernih urah pozimi, je vendarle pokazal velik uspeh. Učenke so se na njem naučile veliko za življenje koristnega; naučile se niso le kuhati in peč, ampak tudi šivati in plesti.

Priporočamo šolskim oblastem naj predlog proučijo in ukrenejo potrebne korake. Prepričani smo, da bi ugodno rešitev pozdravila vsa slovenska javnost, še bolj pa mlada dekleta, ki marsikdaj ne morejo dobiti primernega zaslužka, niti ne zmorejo prevelikih stroškov za študij.

Seja občinskega upravnega odbora

Na zadnji seji občinskega upravnega odbora so imenovali komisijo za podelitev 15 novih stanovanj občinskim uslužbencem v Ul. Scodnik; prejeli so 593.000 lir za stroške, ki jih imajo z vzdrževanjem mladoletnih sirot v zavodih v prvem trimesečju letos; plačali so 412.000 lir za vzdrževanje defektne mladine, 320.000 lir pa so potrošili za napeljavo cestne razsvetljave v Ul. Don Bosco.

Zaključna šo'ska prireditev

Kakor vsako leto bodo tudi letos dijaki slovenskih srednjih šol v Gorici nastopili na svoji zaključni prireditvi, ki bo v nedeljo 15. maja zvečer na dvorišču Solskega doma v Ul. Croce, na katero vabijo že sedaj vse ljubitelje slovenske šole. Spored, ki je precej pester, bomo objavili prihodnjič.

Roditeljski sestanek

Ravnateljstvo višje gimnazije z licejem, učiteljišča in nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici vabi vse starše, ki imajo svoje otroke na teh šolah, da se v čim večjem številu udeležijo roditeljskega sestanka, ki bo danes v nedeljo 8. maja ob 10.30 v prostorih nižje srednje šole v Ul. Randaccio.

IZPRED OKROŽNEGA SODIŠČA

Po padcu z motocikla umrla zaradi komplikacij

Motociklist je bil obsojen zaradi nenamernega umora na šest mesecev zapora

Na petkovem zasedanju goriškega okrožnega sodišča se je moral zagovarjati 47-letni Diego Cescon z Rafuta št. 1 v Gorici. Obtožen je bil nenamernega umora 38-letne Ivane Petarin, roj. v Ljubljani in stanujoče v Ul. Monache v Gorici.

Lani 13. avgusta je namreč Cescon v popoldanskih urah peljal Petarinovo na lambreti iz Gorice čez pevmski most proti Grojni. Ko se je pripeljal do ovinka v Grojni, je dohitel dva kolesarja, ki sta se peljala vštric. Da bi ju prehitel, je zavil na levo, kjer je bil po tleh pesek, zaradi katerega je izgubil oblast nad vozilom in zavozil s ceste. Nesreča ni bila huda; Cescon se je precej ranil po rokah, medtem ko se je Petarinova ranila v levo nogo. Motociklist je kmalu ozdravel, pri Petarinovi pa so nastale komplikacije. Obolela je za tetanusom ter 29. avgusta umrla.

Sodniki so še enkrat poslušali Cesconove izjave in ga spoznali za krivega ter obsodili na 6 mesecev zapora.

Rojstva, smrti in poroke

V goriški mestni občini je bilo od 1. do 7. maja 15 rojstev, 7 primerov smrti, 4 oklici in 4 poroke.

ROJSTVA: Marzia Gorini, Renata Tesolin, Francesca Fornasin, Josip Figelj, Federico Liani, Aligi Bregant, Robert Černigoj, Maurizio Sandrin, Annamaria Mucchiut, Aurelia Vecchi, Maria Salerno, Mira Olivi, Enzo Perco, Ezio Comauli, Giorgio Zavadlav.

SMRTI: 88-letna gospodinja Maria Kovic, vd. Velikonja, 70-letna gospodinja Vittoria Nardin, por. Nanut, 59-letni zdravstveni uslužbenec Francesco Suttorini, 78-letni inženir Francesco Fogar, 73-letna gospodinja Luigia Pip, vd. Zitter, 98-letni upokojenec Andrea Slaus, 62-letni posrednik Mario Gerometta.

OKLICI: šofer Augusto Busatto in gospodinja Rosa Zanello, agent javne varnosti Walter Zuliani in gospodinja Luigia D'Agostini, Liberato Costa in študentka Liliana Abis, brivec Carlo Russini in frizerka Luigia Brisco.

POROKE: upokojenec Luigi Dandini in Ana Seiz, vd. Lenassi, agent javne varnosti Pio Melissa in gospodinja Giorgina Vescovi, profesor Mario Benardelli in učiteljica Letizia Sechi, pleskar Giuseppe Federico in gospodinja Anna Maria Soprani.

DEZURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Pontoni-Bassi, Raštel 27 - tel. 33-49. Od 8. do 13. pa je dežurna lekarna Alesani, Ul. Carducci 12 - tel. 22-68.

KINO

CORSO. 14.30: «Johnny Guitar», barvni film, J. Crawford.

VERDI. 14.30: «Bosa grofica», A. Gardner in H. Bogart.

CENTRALE. 15.00: «Sen Bohéme», K. Grayson.

VITTORIA. 15.00: «Mesto banditov», J. Crain, D. Robertson.

MODERNO. 15.00: «Moja sestrična Rahela», O. De Havilland.

INTERPELACIJA OPOZICIJSKIH SVETOVALCEV POKRAJINSKEMU PREDSEDNIKU

Za odpravo nepravilnosti pri plačevanju pokojnin delavcem naše pokrajine

Nepravilnosti so nastale, ker se na področju, ki je prišlo pod italijansko suverenost po prvi svetovni vojni, niso takoj pričeli izvajati zakoni o plačevanju pokojninskega sklada

Vprašanje upokojencev je bilo že večkrat na dnevnem redu goriškega občinskega sveta. Sedaj pa se bo zanj moral pobrigati tudi pokrajinski svet na interpelacijo opozicijskih svetovalcev Poletta in Bergomasca.

Kakor je znano, se delavci upokojijo s 60. letom. V naši pokrajini se kaže nepravilnost, ki upravičeno povzroča zlasti med upokojenci kakor tudi med vso javnostjo nezadovoljstvo, ker pokojnine upokojencev naše pokrajine ne dosegajo pokojnin upokojencev v drugih italijanskih pokrajinah. Do te neenakosti je prišlo predvsem zato, ker je bila svoj čas pri nas bivša avstrijska uprava in ker se niso redno plačevali prispevki za pokojninski sklad.

Starostno zavarovanje in invalidnino so morali italijanski delavci plačevati na podlagi zakona štev. 603 od 21. aprila 1919; prispevke so pričeli plačevati 1. julija 1920. Na ozemlju, ki je prišlo pod italijansko suverenost po prvi svetovni vojni, so bile te obveznosti italijanskih delavcev uzakonjene z zakonom štev. 1422 od 28. avgusta 1924, medtem ko so pričeli plačevati prispevke s 1. marcem 1926.

Popolnoma naravno je, da v tem obdobju delavci naše pokrajine odnosno ozemlja, ki je bilo po prvi svetovni vojni priključeno k Italiji, niso plačevali pokojninskega sklada in starostnega zavarovanja, zaradi česar danes od INPS prejemajo manjše pokojnine od svojih tovarišev iz drugih italijanskih pokrajin, ki so v tem času redno plačevali prispevke in sedaj od INPS prejemajo tudi večje pokojnine.

Poleg tega pritiče na podlagi člena 136 zakona štev. 1827 od 4. oktobra 1935 popolna pokojnina vsem tistim, ki so služili v italijanski vojski od 25. maja 1915 do 1. julija 1920. Na ozemlju, ki je bilo po prvi svetovni vojni priključeno k Italiji živi le malo oseb, ki bi se lahko okoristile s tem zakonom, kajti večina moških tega področja je takrat služila v bivši avstrijski vojski in je poleg tega imela avstrijsko državljanstvo.

Da bi se te stvari uredile, sta prej imenovana opozicijska pokrajinska svetovalca poslala pokrajinskemu predsedniku Culotu pismeno interpelacijo, v kateri zahtevata izglasovanje resolucije ministrstvu za delo in socialno zavarovanje, v kateri naj se zahteva popolna pokojnina s plačilom minimalnih obrokov za dobo med 1. julijem 1920 in 1. marcem 1926 za tiste zavarovane delavce, ki teh obrokov niso mogli plačevati; dalje zahtevata popolno pokojnino za delavce, ki so bili v bivši avstrijski vojski in ki se ne morejo okoristiti z zakonom, ki velja za vse tiste italijanske vojake, ki so služili v italijanski vojski med 1915 in 1920.

Končno zahtevata, naj se zgoraj navedene zahteve upoštevajo tudi za umrle upokojence.

ŠPORTNI DNEVNIK

III. ETAPA KOLESARSKE DIRKE PO ROMANDIJI (ST. CROIX-FRIEBURG)

Strehler zopet prevzel vodstvo

Znatno si je popravil položaj Koblet s svojo zmago v včerajšnji drugi poletapi (na kron.)

FRIEBURG, 7. — Današnja etapa je bila razdeljena na dva dela, od katerih je bil drugi del na kronometer za posameznike.

Mraz in veter sta sprejela 42 dirkačev na startu. Tudi Schaer, ki je včeraj prišel na cilj že po zaključku kontrole, je lahko startal po odločitvi komisarjev dirke. Že zaradi mraza so dirkači nekoliko hitreje vozili. Nekateri so tudi poskušali pobegniti, pa se ni dalo. Pri izhodu iz Chaux-de-Fonds je potegnil Strehler, ki je zmagal v prvi etapi, in se zagnal na strmino proti Vue des Alpes (1288 m). Pri Neuchatelu (71 km) je bil za 2'40" pred zasledovalci. Pri skupini so se nekateri odtrgali, pa jih je glavna skupina zopet dohitela, medtem ko je znal Strehler obdržati prednost vse do cilja v Frieburgu.

Strehler si je z zmago v prvi poletapi zopet priboril zeleno majico prvaka v splošni klasifikaciji. Toda mladi dirkač je znal pridobljeno prvo mesto dobro braniti tudi v drugi poletapi na kronometer. Samo Koblet, ki mu je odvzel 3'24", se mu je približal, vsi ostali pa so v primeri z njim izgubili. Tako je Strehler pridobil proti Fornari 30", proti Montiju 52", proti Forestieru 1'30" in proti Mallejacu 2'26". Lahko bi ga že proglasili za zmagovalca te dirke, razen če ne bo jutri preveč čutil posledic dosedanjega napora.

Koblet je bil gospodar poletape na kronometer, čeprav je bil slabši kot druga leta. Več pa se je pričakovalo od Fornare in Montija. Oba sta izgubila dragocene minute proti Koblet., in še bolj proti Strehlerju. Fornara je bil sicer žrtev nesreče, k sreči ne hude. Med dirko na kronometer se je zadel ob avto iz spremstva in pri tem je poškodoval kolo.

Jutri bo zadnja etapa Frieburg-Monthey (181 km).

Vrstni red na cilju prve poletape III. etape:

1. Strehler (Šv.) 15.58.12; 2. vprečno 37.620 km na uro; 2. Meili (Šv.) 3.47.17; 3. Koblet (Šv.); 4. Pasotti (It.); 5. Bertolio (It.); 6. z enako oceno: Forestier (Fr.), Pianezzi (Šv.), Croci-Torti (Šv.), Kuebler (Šv.), Schellenberg (Šv.), Bieri (Šv.), Padovan (It.), Monti (It.), Michelon (It.), Fornara (It.), Giudici (It.), Mallejac (Fr.), Mahe (Fr.), Gaul (Luks.), Heyvaert (Belg.) in do 27. vsi s časom Meilija.

Splošna klasifikacija po prvi poletapi:

1. Strhler (Šv.) 15.58.12; 2. z enako oceno 16.02.08: Monti (It.), Fornara (It.), Schellenberg (Šv.), Forestier (Fr.), Barone (Fr.), Fernandez (Fr.), Meili (Šv.), Giudici (It.), Serena (It.), Mahe (Fr.), Gaul (Luks.); 13. Clerici (Šv.) 16 ur 2'24".

Klasifikacija na drugi poletapi na kronometer (53 km) III. etape:

1. Koblet (Šv.) 1.14.22; 2. Kuebler (Šv.) 1.15.33; 3. Graf (Šv.) 1.15.37; 4. Strehler (Šv.) 1.17.46; 5. Clerici (Šv.) 1.18.17; 6 Fornara (It.) 1.18.47; 7. Plas (Belg.) 1.19.17; 8. Michelon (It.) 1.19.25; 9. Monti (It.) 1.19.29; 10. Gaul (Luks.) 19.41 itd.

Splošna klasifikacija:

1. Strehler (Šv.) 17.15.58; 2. Koblet (Šv.) 17.19.02; 3. Clerici (Šv.) 17.20.41; 4. Fornara (It.) 17.20.55; 5. Monti (It.) 17.21.37; 6. Gaules (Luks.) 17.21.49; 7. Forestier (Fr.) 17.21.52; 8. Serena (It.) 17.22.09; 9. Fernandez (Fr.) 17.22.10; 10. Schellenberg (Šv.) 17.22.28; 11. Mallejac (Fr.); 12. Meili (Šv.); 13. Kuebler (Šv.) 17.23.00; 14. Mahe (Fr.); 15. Pasotti (It.); 17 Barozzi (It.); 19. Giudici (It.); 20. Bertoglio (It.); 25. Padovan (It.); 29. Michelon (It.); 30. Pezzi (It.).

Težave pri Švicarjih z moštvom za Giro

FRIEBURG, 7. — Odbor švicarske kolesarske zveze je provizorično določil imena dirkačev, ki bodo sestavljali švicarsko moštvo na dirki Giro d'Italia. To so: Koblet, Clerici, Strehler, Schellenberg, Pianezzi in Croci-Torti. Sedmega bodo določili jutri.

Odbor je imel pred to svojo odločitvijo precej težav, saj je Koblet se včeraj delal na to, da se odločitev še odloži in je celo novinarjem izjavil, da odločitve najbrž ne bo pred nedeljo ali ponedeljkom. Predlagal je v moštvo tudi Huberja, ki je sedaj na španski etapni dirki. Kot vodja švicarskega moštva za Giro je Koblet tudi med sestavljavci moštva. Vendar pa je odbor le odločil tudi proti Kobletovi volji. Kar pa zadeva Huberja, je stvar taka, da se je ta dirkač udeležil dirke po Španiji brez dovoljenja in je zato med voditelji švicarskega kolesarskega športa mnogo ljudi, ki nasprotujejo njegovi vključitvi v moštvo za Giro. Ker se bo pa Koblet zanj postavil, je pričakovati se ostrih diskusij okrog tega vprašanja, preden bo moštvo dokončno izpopolnjeno. Pa tudi Strehler je sestavljavcem nekoliko skalil vodo, ko je izjavil, da nima nikake želje, da bi se udeležil Gira, češ da je ta dirka preveč naporna za dvajsetletnika, ki nastopa prvo leto kot profesionalec. Odbor bo imel precej dela z reševanjem obeh teh primerov.

Zvečer se je Strehler dokončno odločil, da ne nastopi. Namesto njega bo šel na Giro Meil, sedmi švicarski dirkač pa bo Lurati iz Ticina.

Včeraj prvi Piazza na dirki po Španiji

BILBAO, 7. — V današnji 14. (predzadnji) etapi kolesarske dirke po Španiji je zmagal Italijan Piazza pred Corralesom (Šp.), Alomarom (Šp.) itd. V splošni klasifikaciji vodi se tudi sedaj Francoz Dotto s 3'5" prednosti pred Quilezom (Šp.), 5'5" pred Geminianijem (Fr.) itd. Prvi Italijan je Buratti na 8. mestu z 8'42" presledka, Magni pa je 13. z 12'50" presledka.

Brez Dinama, Crv. zvezde in BSK srednjeevropski pokal

BEOGRAD, 7. — Dinamo, Crvena zvezda in BSK letos ne bodo mogli nastopati na tekmah za srednjeevropski pokal, pa naj se konča prvenstvo kakorkoli. Jugoslovanska nogometna zveza je namreč objavila, da je potrdila nedavni sklep, po katerem je omenjenim trem moštvom za neko dobo prepovedano nastopati v inozemstvu, ker so na svojih inozemskih turnejah igrali tudi tekme, ki niso bile dovoljene. Dinamo in BSK sta bila vsekakor kandidata za srednjeevropski pokal poleg Hajduka. Sedaj je ostal samo Hajduk, drugi pa bo najbrž Partizan.

FINALE ZA ANGLEŠKI POKAL

Newcastle - Manchester City 3:1

Tekmi je prisostvovalo 100.000 gledalcev

LONDON, 7. — V lepem pomladanskem vremenu, pred 100.000 gledalci (izkupiček 90 milijonov lir), ob navzočnosti kraljice in Edimburškega princa ter princezinje Margarete se je na wimbleyskem stadionu odigrala finalna tekma za angleški pokal. Za to najbolj cenjeno trofejo sta se borila finalista Newcastle in Manchester City. Ta dogodek je močno zajel vse življenje v Londonu. Na ulicah prestolnice je bilo mogoče videti folklorne skupine, ki so prišle iz vseh krajev Anglije. Vsa ta živahnost ni bila seveda niti najmanj v skladu s prislovično angleško flegmatičnostjo. Prevozna sredstva so vozila 30.000 ljudi na uro v Wimbley; vsakih 90 sekund je odpotoval po en vlak metropolitanske železnice in vsakih 45 sekund po en trolejbus.

Malo pred začetkom tekme so se nekatere vstopnice za srednjo tribuno prodajale «na črno» po 25.000 lir. Računa se pa, da je na radiu sledilo tekmi, ki se je končala z zmago Newcastla s 3:1, 30 milijonov ljudi.

DVE PRVENSTVENI TEKMI V JUGOSLAVIJI

Crv. zvezda in Dinamo sta včeraj zmagala

BEOGRAD, 7. — Danes sta bili odigrani dve prvenstveni tekmi jugoslovanske I. nogometne lige. Crvena zvezda je premagala Radnički z 2:0, medtem ko je Dinamo premagal Zagreb z 2:1.

ODBOJKA

Beograd - Varšava

Pri moških je zmagal Beograd, pri ženskah Varšava

BEOGRAD, 7. — Tukaj sta bili danes dve tekmi odbojkarskih reprezentanc Beograda in Varšave. Moška reprezentanca Beograda je premagala reprezentanco Varšave s 3:0, medtem ko je ženska reprezentanca Varšave premagala Beograjčanke s 3:1.

Juž. Afrika-Norveška 3:0

OSLO, 7. — Južnoafrikanca sta premagala norveški par v dvoboju za Davisov pokal v treh setih 6:3, 6:4, 6:1. Južna Afrika vodi s 3:0 in se je kvalificirala za naslednje kolo, kjer bo nastopila proti Danski.

Gligorić v borbi vsaj za drugo mesto

Na mednarodnem turnirju v Buenos Airesu so doslej končali 12 kol, do konca turnirja pa je še 5 kol. Na celu lestvice je jugoslovanski mednarodni mojster Bora Ivkov, ki vodi s celo točko pred Pilnikom. Do konca turnirja se bo Ivkov pomeril še z Bencom, Pilnikom, Bisguierjem, Rossettom in Espositom. V partijah z Bencom in Espositom bi si moral priboriti celo točko, v ostalih treh partijah pa zbrati najmanj poldrugo točko, kar bi mu zadostovalo za osvojitev prvega mesta.

Guimard je po 96. potezi remiziral prekinjeno partijo iz X. kola s Pannom. Dva Ivkova tekmeca sta slabo nadaljevala prekinjeni partiji iz XI. kola, Szabo je dožive po 78. potezi poraz v partiji z Rossettom, Pilnik pa se je moral proti svojemu rojaku Martinu zadovoljiti v 36. potezi z remijem.

Gligorić pa je dobil celo točko z Lipinixom, ker ta prekinjene partije iz XII. kola sploh ni nadaljeval. Tako je Gligorić v borbi vsaj za drugo mesto. Nedokončana je se igra med Rossettom in Sanguinettijem.

Stanje po XII. kolu:

Ivkov 9.5, Pilnik 8.5, Gligorić, Pachmann, Szabo 8, Donner 7.5, Rossetto 7 (1), Panno 7, dr. Trifunović 6.5, Guimard 6, Bisguier, Toran 5.5, Martin 5, Esposito 4.5, Sanguinetti 4 (1), Lipinix 3, Reinhardt 2, Benco 1.5 točke.

* * *

VII. SAHOVSKI DVOBOJ SLOVENIJA - HRVATSKA

V nedeljo, 22. maja, bo v Celju VII. šahovski dvoboj Slovenija - Hrvatska na 100 deskah. Dvoboj prirejata Sahovski zvezi Slovenije in Hrvatske vsako leto v počastitev rojstnega dneva maršala Tita. Obe reprezentanci bosta nastopili z mojstri, mojstrskimi kandidati, prvokategorniki in drugokategorniki. Šahistke se bodo pomerile na 10 deskah.

V lanskem dvoboju v Rogaški Slatini so zmagali hrvatski šahisti z rezultatom 57:43. S tem dvobojem pa bodo šahisti obeh republik odigrali 1100 partij.

Naš tedenski pregled

(Nadaljevanje s 3. strani)

edini, ki nima nobenega točnega načrta za združitev Nemčije, čeprav bi moral najbolj pohiteti).

Tretje, zelo zanimivo vprašanje pa je raven, na kateri naj se konferenca sestane. Običajno se govori o konferenci zunanjih ministrov, Angleži pa so se zadnje dni spomnili na stari Churchillov predlog o konferenci «na najvišji ravni». Spominjamo se še, da je predlog star skoraj točno dve leti, da si je Churchill v zvezi z njim že začel dopisovati z Molotovom in da je končno vse padlo v vodo zaradi ameriškega nasprotovanja. Nobenega razloga nimamo, da bi verjeli v spremembo Washingtonskega stališča; tudi razne uradne izjave to naše mnenje potrjujejo. Mac Millan gre torej v Pariz «brez upa zmage»? Morda — nemara pa tudi ne. Predlog o sestanku najvišjih ima namreč lahko blagodejen vpliv na sicer razmajane konservativne pozicije na bližnjih parlamentarnih volitvah. Vendar bi mogoče rekli preveč, ko bi angleški predlog ocenili samo kot volilni manever.

Vsekakor pa lahko do prihodnjega tedna pričakujemo spet nekaj razjasnitve v mednarodnih odnosih.

r. c.

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 8. t. m. ob 15. uri barvni film:

„Puccini"

Igralci: GABRIELE FERZETTI, M. TOREN, N. GRAY.

V ponedeljek 9. t. m. ob 18. uri barvni film:

„Pesem Misisipija"

Igralci: R. MIDDLETOM, BILL SHIRLEY, E. CHRISTY.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 8. t. m. ob 19. uri film:

„Kraljica iz Sabe"

KINO V KRIŽU

Danes 8. t. m. ob 15. uri

UPORNIK Z JAVE

Tehnikolor.

V sredo 11. t. m. ob 19.

Kaplarju ugajajo plavolaske

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

Kino na Opčinah

predvaja danes 8. t. m. z začetkom ob 15. uri in 9. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

DIVJI PLES

MILAN AMBROŽIČ

Elektro-instalacijsko podjetje — Sprejema vsa naročila in popravila za nove instalacije vseh vrst električnih napeljav. Pokličite našo št. tel. 29-322. Ul. Boccaccio 10.

SE PRIPOROČAMO!

AVTOPREVOZNO PODJETJE FRANC LIPOVEC

PREVOZ POTNIKOV

na Tržaškem, v Jugoslaviji, Avstrijo in druge države

GARAŽA: Ul. Timeus 4, tel. 90-296
STANOVANJE: Ul. F. Severo 6, tel. 33-113

POŽAR ARTEMIO TOVORNI PREVOZI

TRST - Ul. Moreri 7 Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

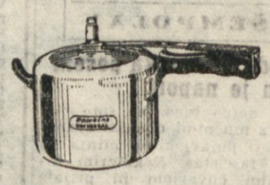
S. JAZBAR

URAD IN LESNO SKLADIŠČE
TRST — Lesno pristanišče Telef. 44-552 Izven urnika Telef. 92-982

SKLADIŠČE VEZANIH SPLOŠC. FURNIRJEV IN MIZARSKEGA KLEJA
TRST — Ul. Cologna št. 13 - Tel. 41-643
GRADBENI IN MIZARSKI LES

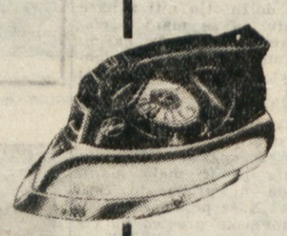
OBIŠČITE TVRDKO KERŽE

POZOR!!! PREDEN NABAVLJATE

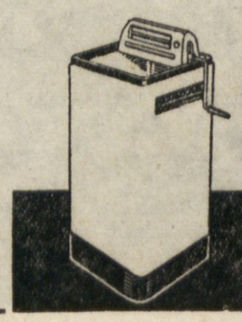
HAWKINS LONEC NA PRITISK ENOSTAVNOST IN GOTOVOST DELOVANJA STA TAKI, DA DOVOLJUJETA UPORABO VSAKOMUR! PRISTEDILI BOSTE 80% NA PLINU IN ČASU.

NOVI REVOLUCIONAR HOOVER! — LIKALNIK NA PARO IN NA SUHO. TAKO IMATE DVA LIKALNIKA V ENEM.

MORATE OPRATI DELOVNE OBLEKE? BODITE BREZ SKRBI! ELEKTRIČNI PRALNI STROJ HOOVER JIH OPERE V 7 MINUTAH, NE DA BI BILO POTREBNO OBLEKO PREJ NAMAKATI.

PRODAJA TUDI NA OBROČNO ODPLAČEVANJE

ZAPOMNITE SI TVRDKA Kerže

Hoover

TRST, Trg S. Giovanni 1 tel. 35-019

VELETRGOVINA „MERCATOR"

LJUBLJANA - Titova 31

Borbenemu in delovnemu primorskemu ljudstvu čestita k desetletnici osvoboditve

KOLEKTIV MERCATOR